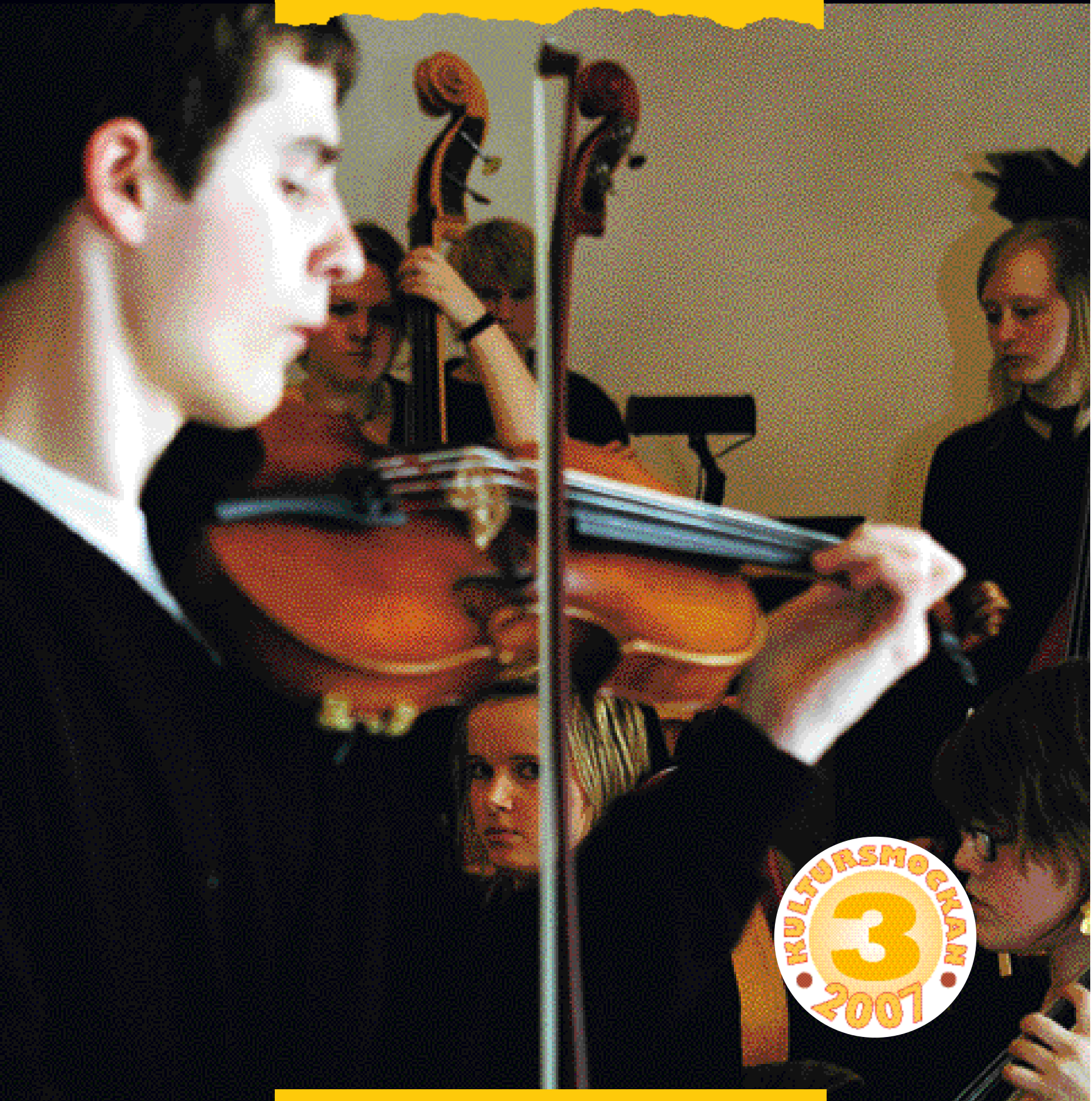

- Rikskonferens i Varberg
sid 3-17
- Oro i Vihelmina
sid 18-19
- Hofors i framkant
sid 20-21

Kultur
Nr 3 MAJ 2007
SMÖCKAN

Utgiven av Sveriges Musik- & Kulturskoleråd - SMoK

- Astrid Lindgrens upphovsrätt
sid 22
- Smockan besöker V:a Götaland
sid 23-28
- Magnus Rosén porträtteras
sid 31

LEDAREN

Det ena förutsätter det andra

Bulletinerna om kommande satsningar inom kulturområdet fortsätter att komma från Rosenbad. I den nyligen offentliggjorda vårpropositionen meddelas att kultursektorn förstärks med 150 miljoner kronor år 2008 och nästan lika mycket sammantaget under åren 2009 och 2010.

Bortsett från den relativa litenheten i summorna – kulturområdet är förvånansvärt litet i relation till effekten i samhället – så gläds jag åt bredden i satsningarna. Att regeringen väljer att satsa på både så kallad vuxenkultur, strukturer för att underlätta för frilansare och barn och ungdomskultur är ett viktigt strategiskt ställningstagande.

Det finns, inte minst inom den kommunala världen, exempel där bidrag till vuxenkulturen i form av amatörorkestrar, amatörteater, föreningsliv etc. minimerats eller i värsta fall försvunnit med motiveringen att istället satsa på barn och ungdomar.

DEN BAKOMLIGGANDE ideologin, att satsa på den uppväxande generationen, är naturligtvis oantastlig men jag är rädd att den önskade effekten – att stimulera barn och ungdomar att ta del av kulturutbud och kulturutövande – till stor del uteblir. Detta på grund av den mest grundläggande pedagogiska re-

geln av alla – det är vad vi vuxna gör som blir förebildande, inte vad vi säger!

Betänk vad som händer inom idrottsrörelsens ungdomsverksamhet när Tre kronor vinner OS-guld eller när Anja Persson vinner sina segrar i pisten. Genast växer intresset och köerna till ishockeyrinkarna och slalombackarna fylls av unga entusiaster som lätt identifierar sig med stjärnorna.

Samma enkla samband mellan orsak och verkan finns naturligtvis inom kulturområdet. När mamma och pappa engagerar sig i kulturlivet, alltifrån teaterresor till Dramaten i Stockholm till styrelsearbete i den lokala jazzklubben, då fungerar den näringskedja som per automatik ger stimulans till både unga och äldre. Detta förutsätter dock ett aktivt samhällsstöd, att politiken inser att vuxenkultur och barn- och ungdomskulturarbetet går hand i hand. Det ena förutsätter det andra!

INFÖR ÅR 2008 skriver regeringen att man avser att lägga fram en strategi för barn- och ungdomskultur i samband med budgetpropositionen för 2008. Jag ser med spänning fram emot de, förhoppningsvis konkreta, förslag till nysatsningar som regeringen kommer att besluta om. Det finns förhållandevis enkla åtgärder som utan tvekan snabbt skulle både för-

bättra kvantitet och kvalitet i barn- och ungdomskulturarbetet. Nyckelorden är samverkan, struktur och lyssna!

Samverkan måste förbättras mellan nationell nivå, region och kommun. Det finns sammantaget stora resurser till barn och ungdomskulturarbetet i institutioner, utbildningsarna, föreningsliv, fria grupper etc. Men det saknas alltför ofta vilja och tydliga uppdrag som verkställs och utvärderas.

Strukturer i form av exempelvis arrangörsled och handläggare för kultur i skolan är ofta splittrade på många händer och saknar därmed både pengar och kompetens. Detta omöjliggör ett effektivt tillvaratagande av de resurser av konstnärer, pedagoger och pengar som ändå finns och som stimulerar utveckling och nytänkande.

Och sist men inte minst – vi måste lyssna till barns och ungdomars tänkande och tyckande. Vi vuxna har inte monopol på att veta vad som är bäst och mest lämpligt för barns och ungas upplevelser och skapande!

Tillönskar härmed Smockans läsare en skön vår och sommar!

PER SJÖBERG,
ORDF. SMOK

INNEHÅLL

i detta nummer

Ledare.....	2	Så tycker eleverna.....	10	Hofors i framkant.....	20-21
Rikskonferens i Varberg.....	3-17	Årets musik/kulturskola.....	12	Upphovsrätt.....	22
Barnombudsmannen.....	4	Årets projekt.....	13	Länsbevakning.....	23-28
Tänk ungt.....	8	SMoK-ambassadörer.....	14	Recension.....	29
		Angered on stage.....	16	Kulturnytt.....	30
		Oro i Vihelmina.....	18-19	Porträttet.....	31

KULTURSMOCKAN
DAUS TRYCK & MEDIA
893 80 BJÄSTA
TEL: 0660-26 61 00
FAX: 0660-26 61 10

ANSVARIG UTGIVARE
Per Sjöberg, SMoK

REDAKTÖR
Nils Ågren, 070-678 44 55
nisse.agren@telia.com

PROJEKTLEDARE/ANNONSER
Jan Dylicki, 0660-26 61 05
jan.dylicki@dau.se

Annonsprislista kan laddas ned som pdf-fil från hemsidan www.daus.se

GRAFISK FORMGIVNING
Johnny Altelind, 0660-26 61 31
johnny.altelind@dau.se

REPRO • PRODUKTION • TRYCK
DAUS Tryck & Media, Bjästa

MEDVERKANDE I DETTA NUMMER

Per Sjöberg
Nils Ågren
Dag Krafft
Håkan Sandh
Sonoke Kase

OMSLAGSFOTO:
Stråkenemble från Halmstad på
Rikskonferensen i Varberg.
Foto: Nils Ågren

Kultursmockan utges av SMoK,
Sveriges Musik- och Kulturskoleråd

Kultursmockan nästa nummer: v. 36.
Manusstopp för annonser: 24 augusti.

Tipsa Smockan!

Tel: 070- 678 44 55
Nils Ågren

Riikskonferensen 2007

Uppdrag granskning – det var rubriken på SMOK:s rikskonferens i Varberg. En konferens med kvalitet, som SMOK-ordföranden Per Sjöberg skrev i inbjudan. Och visst handlade det mycket om kvalitet.

Det här var min tredje rikskonferens som redaktör för Kultursmockan och jag har varje gång blivit lika imponerad av den enormt höga kvalitet som barn och ungdomar håller på musik- och kulturskolor runt om i landet. Det tyder samtidigt på att pedagogerna besitter en kvalitet av ypperska höjd.

Här följer ett antal sidor med läsning och bilder från rikskonferensen. Samtidigt tror jag att alla ni som var med på konferensen håller med om att Varberg kommuns middag i fästningen var en kväll att minnas. Underhållningen höll sannerligen högsta kvalitet!

Text och foto: Nils Ågren

Suzukielever från Halmstad, Varberg och Kungsbacka.

Lasse Beischer.

Lisas Ånglar från Kungsbacka.

Slagverkare från olika delar av länet.

Varbergs Kustband i strålende morgonsol.

Flöjtensemble från Halmstad och Varberg.

Stråkensemble från Halmstad.

Delar av jättelik barnkör från olika skolor.

Kören Nova Cantica gav rysningar av vällust i Varbergs fästning.

Jazzfestival 27 – 30/6 Sandviken

Biljetter & uppgifter:
Kansli: 026-27 27 21
Tullstovår: 026-241380
www.bjogen.lu

BANGEN2007
Jazz
FESTIVAL
SANDVIKEN • HÖGÅS 27 - 30 JUNI

Freitag 29 juni
19.00-00.30

Sandviken Big Band
Salem Al Fakir
Hr Big Band (Frankfurt)
Blood Sweat & Tears

Lördag 30 juni
14.30-23.30

GUBB - Dickten Hedrenius
Dynamic Jazzkai Duo
Gunnild Carling BB
Harlem Hot Shots
Hr Big Band (Jazz-Verk 2007 Int.)
Yellowjackets
Malene Mortensen
KOOP

BO vill se en stärkning av barnkulturen

– Ska vi ge barn och ungdomar det de vill ha, eller ska vi ge barn och ungdomar det vi tror att de behöver?

Den frågan skickade Barnombudsmannens projektledare Henrik Ingrids med till rikskonferensens deltagare.

– Barnkultur ska inte bara vara för barn, utan också av och med barn, säger Henrik Ingrids på Barnombudsmannen.

Rapporten "Konst, hur man lever, å lite annat. Barns och ungas tankar och åsikter om kultur." (BR2006:03) låg till grund för Henrik Ingrids föredrag, där han också pekade på flera av Barnkonventionen artiklar.

– BO:s uppgift är bland annat att undersöka hur barnkonventionen efterlevs. Finns barnkonventionens intentioner inskrivna i kommunernas budget?

Tillsammans med Aktionsgruppen för barnkultur genomförde Barnombudsmannen under hösten 2005 en enkätundersökning bland barn och unga om kultur i både skola och på fritiden. Cirka 1 100 elever besvarade enkäten, deras tankar och åsikter om kultur presenteras i rapporten.

Av enkätsvaren framgår tydligt att eleverna inte tycker att de kan påverka hur de ska få utöva eller ta till sig kultur i skolan. Barnkonventionens artikel 12 tar upp barns rätt att bli hörda och rätt att få vara delaktiga.

– Enkätsvaren visar att skolan ibland

har svårt att utföra sitt uppdrag. Nöjdheten med kulturella aktiviteter är inte så stor och eleverna tycker att de saknar medinflytande. Vi kan i och för sig inte hävda att om man ökade barns och ungas medinflytande att påverka kulturen i skolan så skulle intresset öka, säger Henrik Ingrids.

MÅNGA SKILLNADER

Ett exempel som rapporten tar upp är att mötet med det kulturella och konstnärliga livet i skolans regi i vissa delar ser olika ut för olika elever. Bland annat finns regionala skillnader, barn och ungdomar i storstäderna förefaller att ha större möjligheter till deltagande i det kulturella och konstnärliga livet än barn och unga i mindre kommuner.

Det finns också skillnader mellan åldrar. I de högre årskurserna minskar möjligheterna för många elever att arbeta med olika uttrycksformer och estetiskt skapande.

Rapporten kan lite förenklat konstatera att om kultur betraktas som en rättighet för varje barn så är det övergripande problemet att utbudet av kulturella och konstnärliga aktiviteter och upplevelser varierar. Därmed har barn och unga olika möjligheter att ta del av dem.

Tydligt är till exempel är att flickor i mindre utsträckning än pojkar kan få just sina intressen och önskemål, som dans och teater, tillgodosedda. Rapporten pekar också på att barn och unga från mindre kommuner har mer begränsade möjligheter till kulturella och konstnärliga aktiviteter än barn och unga från storstäder.

BARNKULTUR FÖR, MED OCH AV BARN

Samtidigt visar BO:s rapport att nycklarna till hur kulturområdet ska introduceras för barn och unga är möjliga att finna. Barns och ungas rätt till kultur kräver

att de görs delaktiga i de aktiviteter och upplevelser som ska introducera dem för – och befästa deras plats inom – det kulturella och konstnärliga livet.

– Barnkultur ska inte bara vara för barn, utan också av och med barn, säger Henrik Ingrids. När den psykiska ohälsan ökar bland barn och ungdomar har kulturen en viktig roll att spela. Lugnet som kulturen kan erbjuda är enormt viktig i vårt stressade samhälle. Vi vill att barn och unga ska involveras i kulturlivet och att fler ska hitta rätt i sin kulturform.

EFTERLYSER SATSNING PÅ KULTUREN

Henrik Ingrids berättar också att man ser att allt fler kommuner blir bättre på att lyssna på de lite äldre barnen och ungdomarnas synpunkter. Kommunerna har kommit en bit på väg mot att inhämta synpunkter från barn och unga i kultur- och fritidsfrågor, men de är inte lika bra på att dokumentera synpunkterna och på att återföra besluten till barn och unga.

– Den stora frågan jag vill skicka med er är: Ska vi ge barn och ungdomar det de vill ha eller ska vi ge barn och ungdomar det vi tror att de behöver?

Henrik Ingrids säger även att BO vill se en stärkning av barnkulturen, att barnkulturen ska få ekonomiska medel på samma sätt som idrotten får. BO föreslår därför att regeringen initierar och genomför en ekonomisk satsning inom kulturområdet liknande den som gjorts genom "Ett handslag med idrotten".

Till sist måste vi också delger er detta svar från ett av barnen i den stora enkäten, som svarade på frågan vad de tänker på när de hör kultur: "Jag tänker på museet vi var på, där fanns det nakna änglar i taket med fett stora rumpor."

Text och foto: Nils Ågren

Bagatell 4

Prova Bagatells sittriktiga orkester/körstol "Sitttra" finns med 3 olika fasta lutningar från 595 kr och två varianter med steglös inställning av bak- och framben från 795 kr. Stapelbar, stoppad och klädd, hårdtestad med toppbetyg.

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, – fax: 013-527 52

Visa upp vad ni är bra på

Hur visar musik- och kulturskolorna upp att man har bra verksamhet? Vad visar vi upp på våra egna webbsidor? Vad är bra kvalitet, och ur vems perspektiv pratar vi?

Under rubriken "Kvalitet – för vem då?" ställdes en rad frågor om musik- och kulturskolornas kvalitet och hur man kommunicerar ut kvalitetsbudskapet till brukarna, det vill säga elever och deras föräldrar.

Frågorna ställdes av Lars Strid – projektchef på Sveriges Kommuner och Landsting, avdelningen för ekonomi och styrning – som bland annat arbetar med stöd till kommunerna i deras kvalitetsarbete.

– Kvalitet bygger på värderingar, säger Lars Strid. När vi pratar om kvalitet, ur vems perspektiv pratar vi? Ni kan er verksamhet, ni vet vad som är bra kvalitet. Men vad tycker de som får era tjänster är viktigt, vad tycker eleverna är riktig kvalitet? Kan det vara så att medborgarna har en annan uppfattning än ni vad som är bra kvalitet?

Strid anser att den centrala frågan för all kommunal verksamhet är att den enskilde brukarens förväntningar av olika tjänster måste vara överens med vad han eller hon får. Därför gäller det att tydliggöra tjänstens innehåll så att brukarna vet vad de kan förvänta sig.

– Hur mycket visar vi upp på våra webbsidor? Vad är våra starka sidor? Vad får man ut av vår verksamhet? Vi måste redovisa för medborgarna vad de får ut av vår verksamhet, och att vi har bra kvalitet på verksamheten. Som läget är idag visar vi alltför sällan upp vad vi har som är bra.

DRUNKNINGSRISK

Kvalitetsfrågor är något som diskuteras allt mer och Lars Strid är övertygad att man inom musik- och kulturskolorna kommer att prata betydligt mer kvalitetsfrågor de närmaste åren. Men han höjer samtidigt en varningsflagg.

– Det finns en överhängande drunkningsrisk i kvalitetsfrågor. Mitt tips är att vara oerhört pragmatisk och kritisk. Gör inget annat än det ni har nytta av.

Kvalitetsfrågor är enligt Strid till stor del en informationsfråga. Det gäller att informera medborgarna om goda resultat och bra verksamhet.

– Hur visar ni vad som är bra i er verksamhet? Att se och lyfta fram de goda exemplen är inspirerande. Samtidigt ska man tänka på vad elever och föräldrar

vill veta om er verksamhet. Det är kanske inte samma sak som ni tycker att de ska veta.

MÄTANDETS TIDSÅLDER

Strid pratar också om att vi är inne i mätandets tidsålder, och om inte vi inom musik- och kulturskolan mäter kvalitet och resultat själva så kommer någon annan att göra det åt oss.

– Vi mäter ekonomi, men vi mäter väldigt lite kvalitet och resultat. Men hur mäter vi kvalitet och resultat och ur vems perspektiv mäter vi? Vi måste tänka som den enskilde tänker, eleven och föräldern.

God ekonomi och bra kvalitet kan man tänka sig hör ihop, men undersökningar som Sveriges Kommuner och Landsting genomfört visar på exempel inom både äldreomsorgen och grundskolan där det inte finns någon relation mellan kostnad och resultat. Istället är det kunskaps- och engagemanget som ger gott resultat, ur ett brukarperspektiv.

– Använder vi våra resurser på rätt sätt? Kan vi arbeta på smartare sätt för att få ut mer tid för våra användare? Vad är väsentliga mått för vår verksamhet?

ANVÄND FOKUSGRUPPER

Strid påpekade att man inom musik- och kulturskolan har en unik möjlighet att träffa användarna dagligen. Han ser gärna att man använder sig av fokusgrupper som man kan diskutera frågor med kontinuerligt.

– Försök också kolla upp varför vissa hoppar av utbildningen, det ligger en kunskap i detta. Poängen är att få fram vad vi kan förbättra, vilka är våra brister?

Avslutningsvis gav Lars Strid ett tips från USA där man satt som standard att alltid ha elevframträdanden på fullmäktigemötena, något att tänka på även här hemma. Det skulle naturligtvis vara en ypperlig arena för musik- och kulturskolorna att visa upp för beslutsfattarna vilken verksamhet man har.

Fotnot: Den undersökning som nämns är rapporten från utvecklingsprojektet Jämförande kvalitetsnätverk, som Sveriges Kommuner och Landsting startade 1999. Syftet med projektet var att hitta en pratisk modell för hur man kan förena kostnader och kvalitet. Rapporten finns att ladda hem på www.sk.se

Text och foto: Nils Ågren

"Vi måste redovisa för medborgarna vad de får ut av vår verksamhet, och att vi har bra kvalitet på verksamheten. Att se och lyfta fram de goda exemplen är inspirerande." säger Lars Strid, projektchef på Sveriges Kommuner och Landsting.

Mnozil Brass
La Crème de la Crème

Konsertsöndag 27 maj kl 19.00
på Rival kulariatorget 3 Stockholm.
Biljetter info@augamka.se eller
0700-375785. Pris 300:-

Bilden t.v. Johannes Johansson, rektor för Kungliga Musikhögskolan, vill att man ska kräva forskning om att estetiska läroprocesser har betydelse för andra områden.

Bilden t.h. Eleverna Sarah Magnusson och Gabriel Sjöwall inledde paneldebatten och tyckte att lektionstiderna kunde ökas.

Paneldebatt om förväntan

Samverkan – se på omvärlden – ställ krav på forskning. Så kan man sammanfatta paneldebatten under rubriken "Detta förväntar jag mig" där olika intressenter gav sin syn på musik- och kulturskolan.

Först ut var eleverna Gabriel Sjöwall och Sarah Magnusson, som hade lite olika syn på undervisningen. Gabriel tyckte att man kunde avveckla gruppundervisningen medan Sarah ville behålla den.

– Det är bra att få spela tillsammans ibland, det är ett välkommet arbete i en stressig vardag, ansåg Sarah.

En förlängning av lektionstiden från 30 till 45 minuter föreslogs, och gränsöverskridande projekt.

– En gång per år ska musik, drama, dans, bild göra ett projekt tillsammans så att alla genrer kan få vara med, tyckte Gabriel.

Ing-Marie Börjesson, förälder till barn som gått på musik/kulturskola, förväntar sig att undervisningen ska vara lätt-sam men inte på så sätt att eleverna inte behöver träna.

– Jag vill att de ska få prova många olika musikstilar så att de får smaka på lite olika musik.

Alla ska få chansen att lära sig spela ett instrument men ofta är det köer. Om man propagerar för instrument som inte är så populära så kanske några får plats där.

Ing-Marie poängterade också att elever som är mobbade kan finna ett

andrum i kulturskolan.

– I en stor grupp är alla lika värda, alla behövs för att det ska låta bra.

VÅRDA PLANTSKOLORNA

Sångpedagogen Eva Tornqvist-Nyman, Varbergs Kulturskola, pratade om långsiktighet och tog fasta på betydelsen av ordet kultur – systematisk odling av växter. Hon jämförde med energiskog, snabbt uppdriven skog som inte har samma kvalitet som skog som får växa i rätt takt i sin rätta miljö.

– Vi för en ojämn kamp med tidsbesparing. Hur ska vi på musik- och kulturskolan konkurrera i en värld som uppmuntrar överkonsumtion och där mycket av dagens utbud är gammalt i morgon? Vi måste lära barn att sätta upp långsiktiga mål och hålla fast vid långsamtlovs lov. Det är viktigt att tillsammans med eleverna sätta upp delmål, inte minst i en långsam process som att lära sig ett hantverk. Vägen är minst lika viktigt som målet. För att vi inte ska få några hål i vår energiskog måste vi fortsätta vårda våra plantskolor, tro på värdet i vårt arbete och att vi fyller en viktig funktion även i framtiden, sa Eva Tornqvist-Nyman.

KRÄV FORSKNING

Johannes Johansson, rektor för Kungliga Musikhögskolan, underströk att vi inom hela kulturlivet är beroende av varandra.

– När man gör något i ena änden av systemet händer något i den andra änden. Det gäller att tänka till innan man genomför en förändring. Gör vi kloka saker nu så vinner vi på det senare. Gör

vi okloka saker så förlorar vi, det gäller att vara uppmärksam, sa Johansson och gav uppdrag åt konferensdeltagarna.

– Fortsätt det idoga arbetet att vända er till många, vi ser en oroväckande ökad segregering. Se till att inte barn lämnas utanför bara för att de kommer från olika bakgrund. Se också till att de som vill ägna sig åt musik får göra det hos er. Kämpa för dem som har särskilda relationer till musik.

Johansson betonade också vikten av forskning.

– Det gäller att stå på solid grund när vi påstår saker och ting. Kräv forskning om att estetiska läroprocesser har betydelse för andra områden, då får ni bättre på fötterna i ert uppdrag. Lyft också fram och kräv forskning som visar att det är bra för musikalisk utveckling att börja tidigare.

SAMVERKA

Forskning var också något som Ulla Wiklund, Rikskonserter, pratade varmt om. Hon ville även se ett ökat samarbete mellan kultur och skola.

– Vi ser kommuner där kultur- och skolförvaltning jobbar nära och seriöst men där kulturskolan finns vid sidan om. Vi ser också kommuner där kulturskolan inte riktigt har politikerna med sig. Det är oerhört viktigt att alla nivåer i en kommun samverkar. Jag vill också att man öppnar upp för samverkan med det professionella kulturlivet.

Wiklund fick medhåll från Per Granelld, Musik i Väst, som ansåg att lärarna måste ta tillvara det professionella kulturlivet och se vad länsmusiken kan göra för musik/kulturskolan.

– Det gäller att samverka mellan olika kulturyrtingar. I 33 kommuner i Västra Götaland har eleverna ett kort som gör att de får gå gratis på konserter. Det handlar om cirka 20 000 elever, men endast 400 har gått på konserter. Det är riktigt dåligt, sa Per Granelld.

Text och foto: Nils Ågren

ANNONS KMH 1/2-sida

Vecka i Höga Kusten 3-9 augusti 2007

Kom med och bli inspirerad av unga jazzfjärilar som Miriam Aida, sång
Daniel Fredriksson, trummor, Martin Sjöstedt, kontrabas samt Maggi Olin, piano

För ungdomar 15-25 år

För åttonde året i rad kör vi nu en jazzvecka leddad med musik och socialt umgänge.

Kurslärare:

Maggi Olin, piano - Miriam Aida, sång
Daniel Fredriksson, trummor
Martin Sjöstedt, bas - Ole Bengtsson, gitarr
Bertil Strandberg, trombon - Per Thornberg,
saxofon - Bertil Fält, saxofon

Eleverna kommer att indelas i olika grupper efter en inledande audition för att alla ska få spela så nära sin egen nivå som möjligt. Förutom spel i mindre grupper kommer alla deltagare att erbjudas delta i ett par storbandsspel varje dag. Kvällen kommer föreläsningar med olika teman att hållas av

kurslärarna. Dessutom blir det både jazzklubb, elevkonserter och organiserade och spontana jam-sessioner för den som orkar och vill. Kursen avslutas med offentliga konserter inne i Örnsköldsvik.

Plats:

Mellanårets Folkhögskola utanför Örnsköldsvik.

Kursavgift:

3 000 kr inkl. kost och logi

Stata anmälningsdag: 16 juni 2007

Anmälan: Skicka till "JAZZveckan"
c/o Fredrik Norén, Gådeåby 8,
871 89 Hämmeånd

Information:

Fredrik Norén, SJR/Musik i Västernorrland
fredrik.noran@jella.com. Tel 0811-722 10
070-641 49 47. Ring för folder och övrig info.

Arrangör:

Musik i Västernorrland, Svenska JazzFörbundet,
Mellanårets Folkhögskola, Örnsköldsviks kommun

ÖRNSKÖLDSVIKS KOMMUN

Maggi Olin

Ole Bengtsson

Bertil Strandberg

Fredrik Norén

Miriam Aida

Bertil Fält

Per Thornberg

Martin Sjöstedt

Du är inte 18 år längre!

Hur når man ungdomar på ett effektivt sätt? Hur kommunicerar man med dem och vad kan man göra för att få dem att intressera sig för vad vi har att erbjuda?

Hur är de egentligen, ungdomarna? Jo, de är nyfikna, de har koll och de är sökande. De är konsumenter och de är uppvuxna med reklam omkring sig. De är extremt sociala och de har ett stort behov av att bli sedda

– Det startas 80 000 nya bloggar varje dag. Möjligheten att bli sedd är stor på Internet, säger Thérèse Johnsson, som tillsammans med Kajsa Ihre representerar marknadsföringsbyrån Dist.

Dist har specialiserat sig på att hjälpa företag, organisationer och myndigheter att öka sin förståelse för unga människor och nå dem på ett effektivt sätt.

Thérèse Johnsson säger att unga idag har i snitt 300 kontakter i sin mobiltelefon. Många vänner är status, samtidigt påverkar vännerna också många val som ungdomarna gör. Kolla din egen mobil och räkna efter hur många kontakter du har.

HÖGA KRAV

Samtidigt som ungdomar är sociala och i behov av uppmärksamhet så tillhör de den slappaste generationen någonsin, något som kanske är curlingföräldrarnas fel. Men hur ska man få dem att reagera? Ungdomar gillar reklam, men de har extremt höga krav på reklamen. De är kritiska; äkta och förtroendeingivande reklam är viktigt.

Enligt Dist går det inte med bakåtlutad kommunikation, vilket traditionell

reklamfilm är ett exempel på. Det ska istället handla om framåtlutad kommunikation, som gör att ungdomarna måste söka vidare. Ge dem inte all info utan locka dem att aktivera sig för att få veta mera. Kom ihåg att ungdomar är nyfikna.

SNABBHET OCH OTROHET

Dist pratar också om MeWe-generationen. Dagens unga ser sig själv som viktigast, men de är definitivt påverkbara av den kollektiva världen. De tillhör även Piratgenerationen, generationen gratis.

– Musikintresset är ett av de största intressena i ungas liv. Men de är inte beredd att betala för det, säger Thérèse Johnsson.

Unga skapar många trender, de köper gärna något bara för att det är nytt – och de provar nytt hela tiden. Det handlar om snabbhet och otrohet. Det som är inne idag är ute imorgon och de är hela tiden beredda att prova något nytt nästa dag. Ungdomar är livrädda för stagnation, det gäller att hålla många dörrar öppna.

För många vuxna kan det upplevas väldigt svårt att kommunicera med ungdomar, men varför?

– Det finns en viktig sak att tänka på – du är inte 18 år längre!

SJU TESER

Men hur ska man bära sig åt för att nå dem? Dist jobbar efter sju teser och vill vi inom musik- och kulturskolan nå ungdomar, som idag lever i ett oerhört stort informationsflöde, så finns det all anledning att ha dessa teser i åtanke:

1. Uppfatta signalerna, var medveten om trenderna. Det svänger snabbt, vad händer imorgon?
2. Lyssna på målgruppen, träffa dem

Thérèse Johnsson och Kajsa Ihre betonar att man måste förstå ungdomarna om man vill nå dem.

och fråga vad de tycker.

3. Möt målgruppen på deras hemmaplan. Locka dem inte till ett möte där ni ska berätta om musik, gå istället till en musikfestival där ungdomarna redan finns.

4. Låt målgruppen medverka, vara med och påverka själva. Interaktiva aktiviteter är effektiva, de har ett behov av att bli sedda.

5. Använd alla sinnen. Fundera över vilka sinnen ditt varumärke kan nå. Ju fler sinnen vi når, desto bättre blir kommunikationen.

6. Se konceptet.

7. Agera! Fila inte på femårsplaner. Väga prova nya saker och satsa nu.

Text och foto: Nils Ågren

Efter föreläsningen höll Dist en uppskattad workshop i ämnet "Hur kan vi bli bättre på att arbeta med målgruppen".

Bagatell 8

Teleskop Dirigent Regal

Flagskeppet bland våra dirigentnotställ. Här finns allt som en dirigent kan önska sig. Som alla våra "Teleskop" finns inga skruvar - alla inställningar sker sekundsnabbt och kan ändras under pågående spel. En generös hylla med plats för div. tillbehör. De dubbla benen gör "Dir Regal" till det stadigaste av stadiga. En ny finess: Bakom skärmen finns ett extra fack för övriga partiturer och stämmor. Välj till vår "strålände" belysning.

Pris: 2000 kr (exkl moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, – fax: 013-527 52

Kulturen förbättrar folkhälsan

Personalen blev piggre, fick bättre sömn och mindre huvudvärk.

Hur gick det till? Enkelt, de bjöds på regelbundna kulturupplevelser på arbetsplatsen.

Kan kultur förbättra folkhälsan? Ja, det är väl alla som på något sätt arbetar med kultur överens om. Det finns också flera studier som visar att man mår bättre av att uppleva kultur, se bland annat exempelsamlingen "Kultur för hälsa" (R2005:23) som lyfter fram forskning och praktik inom området kulturupplevelser och hälsa. Den finns att ladda ned på Folkhälsoinstitutets hemsida www.fhi.se

Nyligen avslutades också en förstudie till projektet Krokus, ett landstingsägt forskningsprojekt inom kultur och hälsa i Västernorrland. Där har man gått ut på arbetsplatser och undersökt om regelbundna kulturupplevelser har betydelse för folkhälsan.

25 stora företag tillfrågades om att delta i undersökningen, åtta sa ja och fyra företag i Sundsvall valdes ut – SCA, Ikea, Skandia och Bolagsverket. Minst tio personer från varje arbetsplats skulle vara med på samtliga tolv kulturevenemang, ett evenemang i veckan.

– Vi började med en omfattande enkät bland de medverkande. Det togs blodprover och de fick frågor om sömn, magbesvär med mera, berättar Stina Näslund, projektledare för Krokus.

ÖKAD PIGGHET – BÄTTRE SÖMN

Själva kulturupplevelserna bestod av många olika genrer, rockband, blåsensemble, jazz, folkmusik, världsmusik,

konst, film, stand up, dans, teater och cirkus.

– Aktörerna tyckte att det var en stor kick att komma ut och möta publiken så nära, säger Stina Näslund.

Undersökningen visade att pigghetseffekten hos de medverkande ökade, även avslappningen ökade. De fick bättre sömn, huvudvärk försvann och de upplevde att företaget brydde sig om dem.

Samtidigt fungerade kulturupplevelserna som en ögonöppnare och tröskelsänkare. Många skulle aldrig ha gått på exempelvis en dansföreställning på institution men tyckte nu att det var häftigt att få uppleva.

BIOLOGISKA BEVIS

Stina Näslund berättar att det även fanns negativa delar med undersökningen. Framförallt att företagen valde ut delta-

garna från olika avdelningar vilket gjorde att man missade gruppkänslan. De upplevde att deras sociala gemenskap förändrades, vissa fick gå, andra inte. Man måste få gå i större grupper.

– Nu vill vi gå vidare med kreativitetsmätningar och produktivitetsmätningar. Vi vill ha de mätningarna som underlag för att visa att kultur ökar kreativitet och produktivitet och att man på så sätt kan göra kulturupplevelser avdragsgilla på samma sätt som motion.

– Vi vill biologiskt bevisa att kultur är bra för folkhälsan. Men man ska tänka på att kultur är en färskvara, precis som motion – man måste ha tillgång till det regelbundet.

Carina Kägströms illustration bakom projektledaren Stina Näslund, får illustrera sambandet mellan kulturupplevelser och ökad produktivitet.

Text och Foto: Nils Ågren

finale

PrintMusic

ny svensk version ute nu!

beställ direkt från vår webshop så har du det program

PRINTMUSIC är ett fantastiskt data-program för att notera musik. Spela, skriv, scanna eller tom sjung in din musik via en mikrofon! Sedan kan du lysa, redigera, transponera, och skriva ut perfekta partiturer med stämmor. PrintMusic är ett oerhört kraftfullt men samtidigt mycket lättarbetat program på svenska.

1.795:- inkl moms

www.svenskprintmusic.se 08 80 64 85

SÅ TYCKER ELEVERNA

Hur ser elevernas drömkulturskola ut? Sex ungdomar från Hallands län fick i en paneldebatt möjlighet att uttrycka sina åsikter om kulturskolan. Bra övningsrum och längre lektioner stod bland annat på önskelistan.

Den sociala samvaron har stor betydelse på musik- och kulturskolorna. Åtminstone om vi ska gå efter vad dessa sex elever tyckte om skolan. Flera berättade hur de utvecklats och format som personer.

– Kulturskolan erbjuder något som inget annat ställe kan erbjuda, säger teaterlevaren Martin Jonsson från Kungsbacka.

På frågan om vad som var den första teaterupplevelsen svarar Stefan Jähtönen, också teaterlev från Kungsbacka:

– Det var när vi spelade Harry Potter i trean, vi var inte så duktiga men det var kul. Visst hade man gått på teater för barn tidigare men det kan man inte kalla teaterupplevelse.

– Nej, men när det var barnteater slapp man i alla fall skolan, lägger Martin till.

Eleverna fick också frågan vad som inte var bra med deras kulturskola och där var man eniga om att det handlade om tid, eller snarare för lite tid.

– 20 minuters lektioner är för lite, man hinner knappt börja innan man ska sluta. Jag förstår inte varför det är så, säger Linnea Engström, Falkenberg, och får medhåll av sin skolkamrat Maria Kronwall:

– När man är tio år och nyss har börjat kanske det räcker, men inte nu.

Bra övningsrum, dit man också kan gå och öva själv var annat som efterlystes. En riktigt bra kulturskola ska också vara ett ställe där man kan vara på sin fritid.

Text och foto: Nils Ågren

Martin Jonsson, Kungsbacka

– På estetprogrammet tar jag en roll som jag kan, då spelar jag för att få bra betyg. På kulturskolan kan jag experimentera, jag går dit för att utveckla mig själv. Kulturskolan ska utgå från individens behov, det är bra med en betygsfri och kravfri kulturskola.

Maria Kronwall, Falkenberg

– Vi har stöttande lärare, man blir inspirerad varje gång man kommer till kulturskolan. Jag tycker att man borde kunna få hjälp med läxor av äldre elever, man blir inspirerad av äldre förebilder.

Stefan Jähtönen, Kungsbacka

– Teatern har format mig som person, jag vågar mer efter jag börjat med teater. Jag skulle vilja se mer samarbete över gränserna i kulturskolan, och jag skulle vilja att vi hade fler rum.

Martina Roth, Halmstad

– Musik har alltid varit ett stort intresse. På skolan träffar jag vänner och spelar ihop, det är fantastiskt. Men jag saknar att vi inte har en riktig konsertlokal.

Linnea Engström, Falkenberg

– Jag går estetiprogrammet på gymnasiet, där får man betyg. Det är skönt att utvecklas utan betyg också, som man får göra i kulturskolan.

Anna Hössjer, Halmstad

– Musik är jätteviktigt för mig, det är skapande och man utvecklas genom musiken. Jag tycker att det är viktigt med bra luftkonditionering.

MUSIKHÖGSKOLAN INGESUND

SOMMARKURSER 2007

- « 11 – 16 juni
Bruksplanen
Kursansv. Hans Palmqvist
och Per-Olov Berndalen
- « 11 – 16 juni
Lust att lära, med rytmik
som metod och led
Kursansv. Marie Palmqvist
- « 8 – 11 augusti
Saxofonkurs med
Saxofonkvartetten
Rollin'Phones
Kursansv. Torbjörn Nylund
- « 8 – 11 augusti
Saxofon –
solo- och ensemblespel
Kursansv. Martin Eriksson

För kursfolder kontakta
tel. 0870-395 00
e-post: info@mh.kau.se
www.mh.kau.se

Kontaktperson: Hans Lövgren
e-post: hans.lovgren@mh.kau.se

Adress:
Musikhögskolan Ingesund
671 01 Arvika

MUSIKHÖGSKOLAN
INGESUND

Anmälan senast 15/5 -07

GITARRIST, JA VISS!™

Ett levande undervisningsmaterial färggitarriskluster och kulturskola!

www.gitarrist.se

Tobias Eriksson
08-39 32 86 eller 070-774 61 37
tobias@gitarrist.se

CLS

CHEF • LEDARE • STRATEG
Åttonde omgången!

Vi erbjuder en
intressant och
högkvalitativ
ledarutbildning
för dig i
chefs- och
ledarbefattning
inom den
kommunala
musik- och
kulturskolan.

En högkvalitativ ledarutbildning
för chefer inom musik- & kulturskola

SMoK
Svensk Musik
och Kulturskola

Håkan Jönsson

CLS - Ledarutbildning

Utbildningen löper över två år och omfattar totalt 24 dagar. Under första året arbetar vi 4x3 dagar i seminarieform och andra året med grupphandledning och mentorsamtal under totalt 10 dagar.

Kursen avslutas med ett tvådagars seminarium.

Utbildningen startar hösten 2007 och avslutas våren 2009.

Utbildningens grundantaganden

En bra ledarutbildning är:

- Individualiserad
- Integrerad mellan teori, metodik och praktik
- Problem och praktikorienterad
- Integrerad mellan de olika ledningsfunktionerna; chef, ledare och strateg

Upplysningar

Per Sjöberg

SMoK, 070-416 12 78

e-mail: per.sjoberg@karlskoga.se

Håkan Jönsson

Håkan Jönsson Konsult AB,

tel. 063-57 99 00

e-mail: konsult@hakanjonsson.com

Orkesterläger i Cassels

Alla åldrar, 75 deltagare, Bergslagens kammarsymfoniker, Sveriges orkesterförbund

lörd 7 juli – sönd 15 juli 2007

DIRIGENT

Juhani Lamminmäki

Resa till Sankt Petersburg slutet av augusti 2007
förbereds med delar av sommarlägrets repertoar

Orkester- och kammarkonserter

Mussorgskij/Ravel, Tavlör på en utställning,

Debussy, pianorapsodi, solist Stefan Arnold, pianoprofessor i Wien, Årets tonsättare Martin Q Larsson, "Konsertöppnare" för stor orkester (uruppf.), Dag Wiren, Serenad f stråkar, verk av Mozart. Stråkorkester, serenadensemble, brassband, dansafton.

Instruktörer o ledare.

***

Solister och medverkande

Barytonsolist Björn Thulin i Allan Petterssons
Barfotasånger och Mozart-sånger. Ledare för träblåset
oboisten Geoffrey Cox, solooboist Göteborgsoperan.

Balders brass med ledare

Med reservation för smärre ändringar

Program på begäran. E-post: bjorklund.john@telia.com, 0580 - 713 64. Anmäl dig via brev eller e-post senast 9 juni.

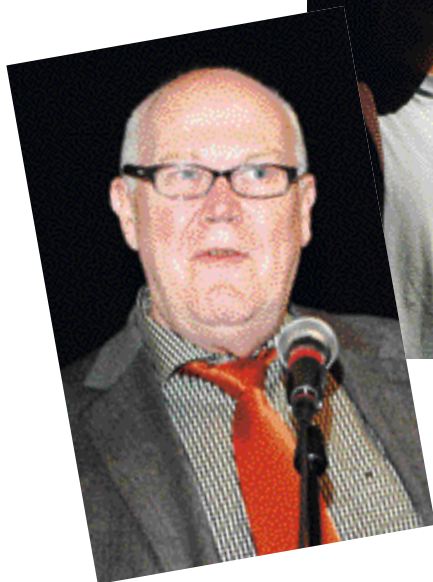
Avgift 3.900 SEK till pg 72 79 62-3 när du fått besked att du är antagen, inkluderar logi, mat. Rabattmöjligheter.

Boende: Renoverat vandrarhem flerbäddsrum ingår, hotell enkelrum 400 kr tillägg/natt m fl möjligheter. 75 delt.

Musikermassage mot avgift. Noter skickas ut. Kassör marie.enegarn@telia.com tel 070-348 59 27.

Med stöd av Ludvika kommun, berörda landsting, Västmanlandsmusiken, m. fl

www.kammarsymfoniker.se

Kulturskolechef
Hans Skoglund.

Bilder från olika projekt under 2006 i Kulturskolan, Stockholm.

Årets musik/kulturskola – Kulturskolan Stockholm

I förra numret av Kultursmockan berättade kulturskolechef Hans Skoglund om rekordåret 2006 för Kulturskolan Stockholm.

Det var naturligtvis inte därför skolan utsågs till Årets musik/kulturskola, men visst var det en värdig vinnare.

Europas största kulturskola belönades alltså med kulturskolepriset och motiveringen lyder:

Stockholms kulturskola är skolan som har allt! Stockholms kulturskola har många verksamheter som är unika och som bara är möjliga att utveckla i den stora kulturskolan. Att vara Europas största kulturskola är förpliktigande och ställer krav på att vara en god förebild. Ett medvetet och omfattande utvecklingsarbete som syftar till att kunna hantera den mångfald av krav, behov

och önskemål som finns i Stockholm, är imponerande och ger landets övriga skolor många möjligheter att inspireras.

GJORDE DET OMÖJLIGA

Det var en märkbart glad och rörd kulturskolechef som tillsammans med många av sina medarbetare tog emot utmärkelsen från juryns ordförande Georg Riedel.

– Stockholm byter politisk majoritet vart fjärde år och när vi fick vårt uppdrag för fyra år sedan trodde vi att uppgifterna var omöjliga. Men vi har slitit som djur och det känns väldigt roligt att vårt arbete manifesteras med den här utmärkelsen. Vi blir sedda när vi vinner ett pris. Alla som har jobbat med det här får bekräftelse att de gjort ett bra jobb, säger Hans Skoglund.

FÖRDUBBLADE ANTALET ELEVER

Skoglund nämner några delar som varit speciella för Kulturskolan Stockholm,

bland annat resurscentra för funktionshindrade barn; projektet Digitalt berättande där man fick in 1 200 berättelser; hip-hopcenter och graffiticenter; och det faktum att man på fyra år fördubblat antalet elever från 20 000 till 40 000.

– Det är lärarnas kreativitet och fantasi som bidragit till allt detta. Vi har också jobbat med en film och jag gråter varje gång jag ser den filmen. Det är värmande att se barn växa på det sätt de har gjort.

Projektet Kultur för lust och lärande i Grimstaskolan är också en viktig del i kulturskolans utvecklingsarbete.

– Där försöker vi hitta former för att integrera kulturen i skolan och i läroprocesserna. Vi vet att det är viktigt för barn att ta till sig konst och kultur, men det är tyvärr underskattat i skolan.

**Text och foto: Nils Ågren
Foto från Kulturskolan
Stockholm: Hans Skoglund**

Vad tyckte du om årets konferens?

Karin Jegermalm,
Huddinge

– Det här var min första konferens och jag tycker att den har varit fantastisk. Här fanns massor att hämta information från. Höjdpunkterna var alla fantastiska barn- och ungdomsföreläsningar.

Helena Jönsson,
Västerås

– Jag har gått omkring och tyckt att jag har varit privilegierad som fått vara med om detta. Innehållsrika föreläsningar och härliga framträdanden. När man ser dessa elever så förstår man vad vi som pedagoger kan åstadkomma.

Stefan Tempelman,
Huddinge

– Det här är årets höjdpunkt och elevframträdandena är outstanding. Man får träffa positiva, kreativa människor och få kontakt med de andra verksamheterna, det är som att träffa släkten en gång om året. Jag skulle önska mer tid för pedagogiska frågor.

Årets Projekt – Tusen och en saga

2003 utsågs man till Årets musik- och kulturskola, nu fick Jönköpings kulturskola utmärkelsen för Årets projekt för den stora mångkultursatsningen "Tusen och en saga".

Tusen och en saga består av hela 27 delprojekt där man genom drama, musik, dans, bild och mycket annat manifesterat mot främlingsfientlighet, rasism, okunskap och segregation.

– Vi har jobbat med olika uttryck och intryck i samhället och arbetat tillsammans över institutionsgränserna, berättar dramapedagog Marie Alonso.

Förskolebarn i Jönköping har gjort den här vackra hoppbagen i mosaik, som nu blir kvar för lång framtid.

Biblioteket har varit en stor medarbetare, likaså modersmåslärare.

– Alla institutioner i Jönköping har bidragit med sin expertis, det gäller att ha ödmjukhet inför andras expertis.

Under 2006 har inte mindre än 20 000 barn antingen medverkat i eller upplevt delar av projektet.

ANGELÄGET TEMA

Juryns motivering till utmärkelsen lyder: *Genom projektet "Tusen och en saga" och manifestationen mot främlingsfientlighet, rasism, okunskap och segregation, har Jönköpings kulturskola visat hur man mycket framgångsrikt skapar delaktighet i ett angeläget tema.*

Via tjugosju delprojekt under ett år har man kunnat engagera unga i förskolan upp till högskolnivå. Med stor offentlig spridningseffekt i regionen har tematiska utställningar och föreställningar intagit skolor, institutioner, förvaltningar och offentliga rum.

Detta ambitiösa samarbete mellan lokala kultur- och utbildningsinstitutioner resulterade i att "Mångkulturåret 2006" fick oerentligt genomslag och skapade även en arbetsform för framtiden.

LEVER VIDARE

– Det är fantastiskt att vi har fått se allt från små dansgrupper till konst och

böcker som skapats. Dessutom är det här ett projekt som lever vidare.

Ett av delprojekten kommer förhoppningsvis att finnas kvar mycket länge. Förskolebarn har gjort en egen hoppbagen i mosaik, som nu är permanent. Ett typexempel på projekt där barn skapar för barn.

– Barnen är väldigt stolta över att ha gjort den här hagen och nu ska det bli roligt att åka hem och berätta för alla barn att vi har fått pris för vad de har åstadkommit, säger Marie Alonso.

Representanter för Jönköpings Kulturskola tar emot priset för Årets Projekt.

**Text och foto: Nils Ågren
Foto: Jönköpings kulturskola**

Från invigningen av Tusen och en saga.

Ola Persson, Tierp

– Eleverna var fantastiska, och det är roligt att se hur man samarbetar över kommungränserna. Vi har fått tips hur man kan samarbeta och föreläsningarna inspirerade till att sätta igång tankeverksamheten. Nu har man något att fundera på hur man ska gå vidare när man kommer hem.

Magnus Bladh, Härryda

– Konferensen har varit bra, nyttig och jättetrevlig. Temat var kanske tungt men man gjorde något bra av det. Lars Strid och tjejerna från DIST tycker jag var riktigt bra. Man är som sagt inte 18 år längre.

Inger-Lisa Bäckvall, Mark

– DIST var väldigt bra, det kändes konkret. Men jag tycker att det kan vara svårt att få fram en riktigt adekvat bild med paneldebatter. Hela konferensen var annars väldigt matig och framträdandena var underbara. Vilken kör vi fick höra i Varbergs fästning!

Tack Maria – välkommen Magnus

Sångerskan och dansaren Maria Stellas har gjort sitt som SMoK-ambassadör. Nu tar elbasekvilibristen Magnus Rosén över.

”Vem är det?” viskades det kring borden under SMoK:s middag i Spegelsalen på Varbergs stadshotell. Alla undrade vem som skulle bli årets SMoK-ambassadör och när han presenterades tror jag lika många ställde samma fråga – ”vem är det?”. Men ingen kunde undgå att imponeras när Magnus Rosén visade vad han är kapabel till med en elbas. Det går helt enkelt inte att beskriva – det måste höras.

Magnus Rosén kan annat än att spela bas också, det förstod vi snabbt när han började prata.

– Jag vill belysa kulturen, som jag anser är motsatsen till mammon. Kan jag bidra med lite ljus så gör jag gärna det

och jag använder mitt instrument som verktyg.

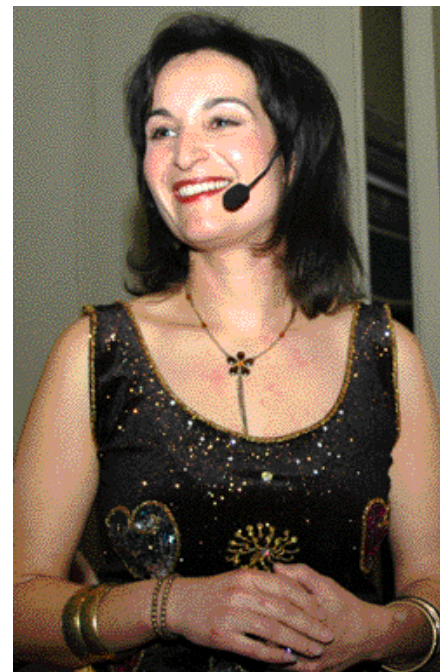
VILL ANVÄNDA KULTURSMOCKAN

Magnus har bland annat gjort en välgörenhetsturné i Sydamerika där han tog betalt i mat, som sedan delades ut till fattiga.

– Det är ett symbolvärde att ta betalt i mat och vi samlade ihop ett ton mat. Det är litet som ett sandkorn i Sahara, men ett gott sandkorn. Kanske kan andra inspireras av detta och då blir sandkornet ett guldskorn.

Magnus vill under året använda sig av Kultursmockan för att få kontakt med musik- och kulturskoleelever. Han ska i en återkommande spalt själv berätta om sitt liv som musiker och han vill även att det ska finnas möjlighet att skriva till honom och ställa frågor, via Kultursmockan.

Läs mer om Magnus Rosén och hans

Sångerskan och dansaren Maria Stellas medverkar på Kulturskolornas dag 26 maj på Liseberg i Göteborg.

idéer om att använda Kultursmockan i Porträttet på näst sista sidan.

MARIA TACKAR FÖR SIG

I samband med årets ambassadörskörning fanns också avgående ambassadören Maria Stellas på plats i Varbergs stadshotell och bjöd på underhållning med kvartetten Tetra. Maria berättade att hon verkligen har försökt att prata om musik- och kulturskolor så fort hon fått chansen, även om det inte alltid varit så lätt.

– Jag skulle knyta band mellan musik- och kulturskolan och världsmusiken och varje gång någon kulturskola arrangerade något tillsammans med Ale Möller Band så pratade vi förstås om det, säger Maria Stellas. Man får försöka med små fiffiga metoder och det sätt som Magnus föreslår, att skriva i tidningen, tror jag är ett bra sätt.

Maria har under året haft flera uppdrag att komma till olika kulturskolor.

– Där har jag gett dem musik de kanske inte brukar möta, jag är ovanlig även i kulturskolorna.

Maria Stellas medverkar också på Kulturskolornas dag 26 maj på Liseberg i Göteborg.

Text och foto: Nils Ågren

När Magnus Rosén utsågs till årets SMoK-ambassadör passade Maria Stellas på att tacka för sig. Det blev ett gränsöverskridande möte mellan solobas och gruppen Tetra.

Vad tyckte du om årets konferens? Forts.

Cathrine Berntsson,
Tjörn

– Föreläsningen med DIST var väldigt spännande och intressant, hela deras koncept med work shop. Underhållningen i Varbergs fästning var underbar, en fantastisk kör, stråkorkester och fenomenal clown. Jag har fått vara med om något underbart tycker jag.

Åsa Källström,
Upplands-Bro

– Väldigt bra. Man får med sig så mycket tankar hem, bland annat om olikheter och likheter mellan generationer. Tjejerna från DIST var intressanta och de musikaliska inslagen jättebra. Angereds ungdomar var helt underbara.

Björn Emmoth,
Kalix.

– Bra värdskap, bra konferens, bra tema, bra diskussioner. Det var väl korta norrländska svar? Jag kan väl också säga att Varberg är en trevlig stad och att de Halländska ungdomarna har varit jätteduktiga, de var rugigt imponerande.

Utställare på plats

Vid rikskonferensen i Kiruna ifjol fanns inte några utställare med, men nu på konferensen i Varberg var de tillbaka. Ett tjugotal utställare hade spridit ut sig i några rum på Varbergs stadshotell, som kanske inte var optimalt anpassat för den här typen av arrangemang. Men det blev ändå ganska gemytligt och intresset bland konferensdeltagarna att se vad som erbjöds var stort.

Text och foto: Nils Ågren

Roland Pettersson på Roland Scandinavia demonstrerade gärna nya produkter för intresserade besökare.

Tomas Hagenfors, musikförläggare för Tomsing, hade en hel del nyheter för barn, som är deras specialitet.

nilton.se
Stands for Music

031-795 01 50
www.nilton.se
Ring!

Not-, Mic-, Instrument-,
Ljud & Ljus-Stativ

Utökad
sortiment

Musikkurser i Fågelsjö sommaren 2007

Vis- och berättarkurs med trubaduren Göran Nilsson

För dig som vill vidareutveckla din viskonst med hjälp av berättelsens kraft.

Stämspel och komp med riksspelman Jonny Soling

För dig som tycker att det är dags att vidareutveckla ditt folkmusikaliska kunnande med förmågan att skapa stämmor och komp till dina låtar.

26-30 juni 2007

Anmälan senast 15 maj.

Skicka anmälan till: Ingesund's Folkhögskola, 671 91 Arvika

Mer information: Hans Lövgren. Tel. 0570-180 67

E-post: hans.lovgren@imh.kau.se

www.ingesund.se www.malungsfolkhogskola.com

 Ingesund's
folkhögskola

 Malungsfolkhögskola

Angered

ON STAGE

Angered's kulturskolor blev ifjol utnämnd till Årets musik/kulturskola. I Varberg bjöd de rikskonferensens deltagare på en fantastisk upplevelse i Varbergs teater.

Foto: Nils Ågren

Styrelsen

Efter SMOK:s årsmöte på årets rikskonferens ser styrelsen ut så här.

Bakre raden från vänster: Lars Härstedt Salomonsson, Hässleholm, Lisbeth Hultberg, Jönköping, Andrine Bendixen Mangs, Mölndal, Mats Gripenblad, Norrköping, BoLennart Johannesson, Ludvika/Smedjebacken, Michael Brolund, Sigtuna, Lars Paulsson, Tidaholm.

Främre raden från vänster: Sune Johansson, Kramfors, Thorbjörn Jakobsson, Kiruna, Per Sjöberg (ordförande) Karl-skoga, Hans Skoglund, Stockholm, Monica Karsbrink Lövbom, Luleå. På bilden saknas Winni Sandström, Gotland.

Foto: Nils Ågren

JUPITER
World Class Quality

Definitivt bäst
Bäst ut prisvärd
för skolan och
hobbyblåsar

Javi musik

**Hyr ditt
blås hos
Musica
Blåsexperten**

Sveriges bästa hyresvillkor / Blåsinstrument från **110:-** i månaden
Vid köp dras upp till 12 månaders inbetald hyra av från priset
Kontakta oss för mer information!

MUSICA - STÖRST I SKANDINAVIEN PÅ UTHYRNING!

MUSICA
blåsexperten ab

Köpmangatan 5 - 572 30 Oskarshamn
Tele: 0491 120 40, Fax 0491 771 88
E-post: musica.blåsexperten@swipnet.se
Web: www.musica-blåsexperten.se

YAMAHA
The best you can get

Vilhelmina musikskola nära nedläggning

– Man säger att skolan kanske kan startas upp senare om man lägger ned nu, men det tror inte jag är realistiskt, säger Anders Johansson.

Bagatell 1

Från
7 500 kr

En vagn kommer lastad ...

- Med världens mest sålda notställ
- Liten vagn + 12 notställ – 7500 kr (exkl. moms)
- Stor vagn + 18 notställ – 10 000 kr (exkl. moms)
- Marknadens mest praktiska och prisvärda vagn och notställ

Läs mer på Bagatell 2

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, – fax: 013-527 52

– Det är dåligt, säger Emma.

– Jättedåligt, tycker Nan.

Två tioåringar som båda spelar tvårflöjt på musikskolan i Vilhelmina. En skola som riskerar nedläggning när kultur- och utbildningsnämnden ska spara 16,5 miljoner nästa år.

Sparkravet kom som en chock för ett par månader sedan, och på musikskolan hade man inte fått någon förvarning. När en tv-reporter kom och frågade musikläraren Joel Karlsson hur det kändes visste han inte vad det var frågan om.

Kultur- och utbildningsnämnden i Vilhelmina, en liten kommun på 7 300 invånare, ska spara 16,5 miljoner under 2008. Det betyder nära 13 procent av

den totala budgeten. Konsekvenserna är att en mängd lärartjänster i grundskolan försvinner och att musikskolan läggs ned.

– Det skulle vara katastrofalt för eleverna, och för hela kommunen. Vilken barnfamilj vill flytta till en kommun som inte har musikskola? undrar musikläraren Mats Landin.

SLÅR UN DAN BENEN

Kultursmockan pratade med några av skolans äldre elever och alla var överens om att det vore hemskt om musikskolan försvann.

– Jag började spela elbas för bara ett år sedan och det har gett mig oerhört mycket. Det är väldigt negativt om skolan läggs ned, inte minst för musikföreningen Glöd. Det skulle slå undan benen för föreningen. Troligtvis börjar inte lika många spela något instrument om man tar bort det första steget att få en chans att prova i musikskolan, säger Anders Johansson, 18 år.

Fannie Mikaelsson, 18, och Lovisa Stenbom, 17, har båda gått i musikskolan sedan trean och de tänker främst på barnen.

– Det är ganska många här i Vilhelmina som spelar och det vore jättetråkigt om skolan försvann. Det är ett bra intresse att spela musik, träna och få chansen att uppträda, säger Lovisa och får medhåll av Fannie.

– Att gå på musikskola är ett bra sätt att utvecklas, läggs skolan ned går många barn miste om det. Jag kommer alltid att fortsätta att spela och jag funderar lite på att bli musiklärare.

BUUU TYCKER BARNEN

I det största av skolans övningsrum tränar sex tjejer och en kille på några låtar som de ska framföra inför publik ett par veckor senare.

– Vi ska spela på Folkets Hus. Det är Mats som säger att vi ska spela, och då gör vi det, berättar Nan Renström, 10 år.

Nan spelar tvårflöjt, liksom kompisarna Emelie Rönnerberg och Emma Mikaelsson.

– Det är svårt, men jag hade lust att spela och då gjorde jag det, säger Emma. Cecilia Larsson, 10, spelar saxofon i den lilla orkestern.

– Min pappa spelar saxofon. Min mamma och min syster spelar också.

Men nästa år kanske det inte finns någon musikskola att gå till.

– Att gå på musikskola är ett bra sätt att utvecklas, läggs skolan ned går många barn miste om det, säger Fannie Mikaelsson.

Mats Landin leder musiklektionen och barnen spelar Duke Ellingtons C-jam Blues tillsammans med läraren Lars Bergstrand.

– Då kan jag inte spela trumpet, buuu! grymtar Hillevi Svensson, 9 år.

DELADE MENINGAR

Ireen Walldén, administrativ chef för musikskolan säger att hon inte är särskild orolig att nedläggningshotet ska verkställas.

– Jag har pratat med politikerna i fullmäktige och de säger de att det vore katastrof om musikskolan försvann. Det handlar om personalkostnad och alla som arbetar i skolan har ett års uppsägningstid så man vinner inget under 2008 på att lägga ned skolan, säger Walldén.

Lika optimistiska är inte musiklärarna. – Eleverna frågar om skolan ska läggas ned, vi svarar att vi hoppas att det inte ska bli så. Man vill inte tro att det här ska hända, säger Mats Landin.

– Intresset för musik är stort och musik fungerar som ett fönster mot omvärlden för barn och unga, Vilhelmina är ju

ganska isolerat. Självt provade jag på i musikskolan när jag var liten, och då såddes ett frö, berättar Joel Karlsson.

Han fortsatte på musikestetprogrammet i Lycksele, sedan blev det folkhögskolan i Framnäs och musikhögskolan i Piteå. Nu är Joel alltså tillbaka på Vilhelmina musikskola som lärare.

– Men det är ju inte meningen att musikskolan enbart ska skapa blivande musikhögskolor, det viktiga är att alla ska få chansen att uppleva glädjen av att lära sig spela något instrument, säger Mats Landin.

Musikskolan hade 2006 ett kommunalt anslag på 1 436 000 kronor. Nedläggningshotet berör 3,5 lärartjänster och 150 elever. Hur det kommer att gå för musikskolan i Vilhelmina vet vi efter 19 juni, då kommunfullmäktige beslutar om budget för 2008. Det kan bli ett mycket trist sommarlov för många i Vilhelmina.

Text och foto: Nils Ågren

Bagatell 3

KLAVERNOSTÄLL

"Nothajen" slukar alla dina notblad, böcker och pärmar. Köp 4 betala för 3.

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, – fax: 013-527 52

Emelie Rönnerberg,
Emma Mikaelsson
och Nan Renström
(närmast kameran)
i blåsarlag.

Cecilia Larsson, 10, spelar saxofon för att pappa också spelar sax. Även Cecilias mamma och syster spelar instrument, men 2008 kanske det inte längre finns möjlighet för Cecilia att gå på musikskola i Vilhelmina.

Att våga öppna sig för ungdomarnas önskemål kräver mod

– Vi har vridit och vänt på all tradition inom verksamheten och sjösat en modell som vi tror mycket på, säger kulturskolechef Ritva Snellman.

Hofors är en typisk gammal bruksort i Gästrikland. Ett samhälle som får en allt äldre och fåtaligare befolkning. På en vägskylt vid en av gatorna, kantade av vad jag gissar är före dettas arbetarbostäder, står det att 30 km är maxfart i samhället. Det andas lugn och tradition. Inget kunde vara mer fel när det gäller kulturskolan i Hofors. Den förändras och tar nya kliv mot att vara en ovanligt uppdaterad skola. En kulturskola i framkant.

Det hela började med en krissituation för några år sedan berättar Ritva Snellman, kulturskolechef.

– Samma sak erbjöds år efter år. Antalet sökande blev allt färre. Dels beroende på att antalet barn minskade men också på grund av att musikskolan lockade allt färre.

En nedläggning var aktuell för tio år sedan, den lyckades avvärjas. Istället halverades skolan, de egna lokalerna togs bort och skolan samlokaliseras med Folkets Hus. Ett beslut om att inom den halverade ramen också skapa en kulturskola fattades.

Ritva kom in som ny chef 2001. Hon var väl känd som kommunanställd men ny inom verksamheten. Hon kunde se den med nya fräscha ögon vilket säkert också bidrog till den positiva utvecklingsprocess som kulturskolan nu är inne i.

– Vi har använt mycket tid att diskutera varför vi finns till, berättar Ritva.

VAD VILL UNGDOMARNA

Kommunen genomförde en övergripande enkätundersökning bland ungdomar, kallad LUPP. Här framkom bland annat att ungdomar önskar ett större inflytande över kommunens framtidsfrågor.

Kulturskolan genomförde också en intern enkätundersökning – ”Vad vill ungdomarna i verksamheten”. Här framkom bland annat att ungdomarna ville ha mer speltid, man ville ha större inflytande över sin utbildning; en öppen verksamhet med mera prova på-verksamheter, och man ville hellre ha mindre ensembler än större orkestrar

– Vi har vridit och vänt på all tradition inom verksamheten och sjösat en modell som vi tror mycket på. Färdig blir den aldrig. Kommunen driver ett större arbete kallat Entré Ungdom för att skapa en rikare fritid. Kulturskola, fritidsgård, KomTek, sommarkollo och feriearbete är delar av det arbetet. Att våga öppna sig för ungdomarnas önskemål kräver mycket mod. Det tog tid innan vi vågade också, men nu bara fortsätter det.

LÄNGRE LEKTIONER

Ritva Snellman beskriver de viktigaste förändringarna som hittills genomförts.

– Vi slutade med att undervisa under

skoltid! Anledning till denna förändring var att skapa en bättre arbetsmiljö för läraren och en bättre lärandemiljö för eleven. Lektioner flyttades till kulturskolans lokaler. Kulturskolans ämnen är fritidsaktiviteter. Med det menas inte att de är mindre viktiga. Tvärtom. Vi vill se barnet ur ett helhetsperspektiv, barnet lär sig massor av saker bredvid skolan. Vinsten med denna förändring är längre lektioner, bättre förutsättningar att skapa homogena undervisningsgrupper, estetisk miljö för elever, ökad samverkan mellan lärare. Vi undervisar också på skoltid i grundskola, särskola och gymnasium med estetiska ämnen, vi kallar det uppdragsdelen.

– Vi införde att alla lektioner skall vara minst 30 minuter, helst 60 minuter. Det innebär att alla jobbar med mindre grupper. Detta var ett resultat direkt från den utvärdering vi gjorde med eleverna – för korta lektioner var en av de saker de kritiserade mest.

All instrumentundervisning är indelad i kurser. Grundkurs, grön kurs, är definierad på en viss nivå. När man uppnått den – oavsett hur lång tid det tagit – är man klar att gå vidare. Eleven väljer sedan röd eller svart kurs. Skillnaden på dessa två kurser är elevens ambitionsnivå, inte kunskapsnivå.

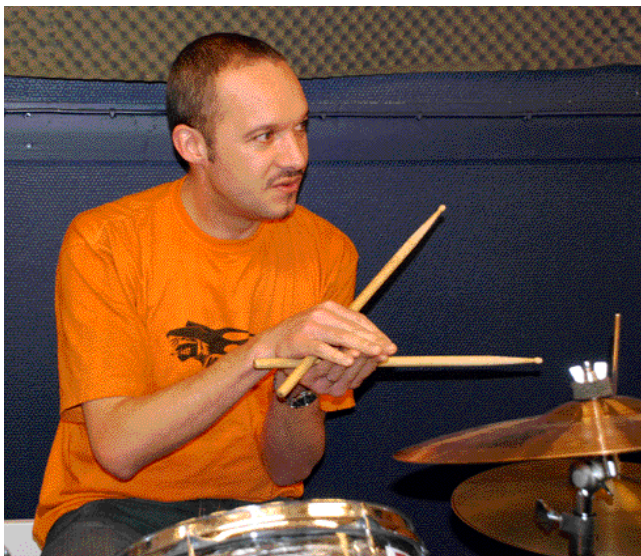
FÄRRE AVHOPP

Lärare och elev skriver en dokumentation och en handlingsplan. Att lära sig spela ett instrument tar oftast lång tid. För att inte eleven ska välja bort musikintresset ges eleven flexibla alternativ. Vinsten med denna förändring är färre avhopp och att fler äldre ungdomar söker till kulturskolan än tidigare.

I Hofors Kulturskola finns varken maxhastighet eller farthinder.

– Vi är periodiserade, fortsätter Ritva. Läsåret består av 39 veckor. 20 veckor är undervisningsveckor, 5 veckor är repetitionsveckor, 5 veckor är framträdandeveckor och 9 veckor är planeringsveckor. Eleven garanteras 20 veckors undervisning och minst 600 minuter/10 timmar undervisning per läsår. Orsak till förändring är att skapa struktur, arbete, fokusering och reflektionsmöjligheter. Denna förändring är under utvärdering och lärare har nya idéer om utveckling. Det finns många fördelar med periodisering. De nackdelar som framkommit är att lärarens arbetstider varierar, lä-

– Upplägget har definitivt betytt mer samverkan mellan lärarna och det är positivt, tycker slagverklärare Marcus Källström.

rare som har hög tjänstgöringsgrad får flera sena kvällar.

SAKNAR BLÄSINSTRUMENT

Nu finns 4,2 tjänster fördelade på 8 personer. Det innebär att alla måste vara tusenkonstnärer. Kulturskolan har 240 elever inom fritidsdelen, det betyder 15 procent av kommunens totala elevantal förskola-gymnasium. 120 elever i musik och 120 elever inom teater och dans.

Alla inriktningar finns inte representerade. Blåsinstrument saknas helt och bild har de försökt erbjuda men det stupade på lokalsidan. Ritva menar att de kommer att erbjuda allt till eleverna – även det de inte har idag. Det innebär att nästa år kanske lärarbehoven ser annorlunda ut.

– Ja, det blir en följd av att verkligen våga fråga efter behov av olika saker, säger Ritva. Vi har exempelvis nu inga elever som frågar efter blåsinstrument. Det tycker jag är synd. Om vi erbjuder det genom att bjuda hit lärare från andra kommuner till instrumentdemonstrationer så finns ju chansen att de väljer något blåsinstrument. Och därmed skapar vi problem att lösa.

Marcus Källström arbetar som slagverklärare. Hur ser du på det nya upplägget?

– Jag tycker att det till 90 procent bara är positivt. Vi har kunnat bestämma vad vi skall göra. Att ha tid för planering

i början av terminen ger oss möjlighet att göra det. Grupplektioner fungerar bra, jag har i och för sig bara två slagverkselever åt gången eftersom jag jobbar med trumset. Hade jag mer av slagverk så skulle jag kunna ha större grupper.

– De flesta elever vill vara med på uppträdanden i slutet av terminen, ett fåtal avstår och då får de kortare termin. Upplägget har definitivt betytt mer samverkan mellan lärarna och det är positivt. Avslutningskonserterna som brukade besökas av några föräldrar drar nu fulla hus. Nu kommer även elevernas kompisar. I julis fick vi mycket kritik för att alla inte kom in på konserterna.

Hur fungerar de skriftliga överenskommelserna med eleverna? Det låter väldigt intressant.

– Jag tycker det fungerar så där, men det är alldeles för tidigt att säga något än. Vi har precis börjat med det. En elev som säger han skall öva mycket och sedan inte gör det skapar frustration även om det finns en överenskommelse. Alla problem löser man ju inte med en överenskommelse.

Du sa att det var till 90 procent bra, vad är det för 10 procent som fungerar sämre?

– Jag tänkte på de elever som inte vill vara med på föreställningarna, de får mycket mindre än de andra. När jag nu tänker efter en gång till så är det nog inte synd om dem – det är ju deras eget val. Egentligen ser jag inga problem med vårt upplägg. Jag berättade om det för en kollega i en annan kommun häromdagen och han svarade: Varför är det inte så på alla skolor?

Text och foto: Håkan Sandh

Bagatell 7

Flygel- och pianomedar

Passar till alla pianon och flyglar. Kullagrade dubbelhjul av hög kvalitet. Mycket enkelt att montera för den som är lite händig (bruksanvisning medföljer). Instrumenten kan sedan lätt flyttas av en enda person.

Medar flygel

Medar piano

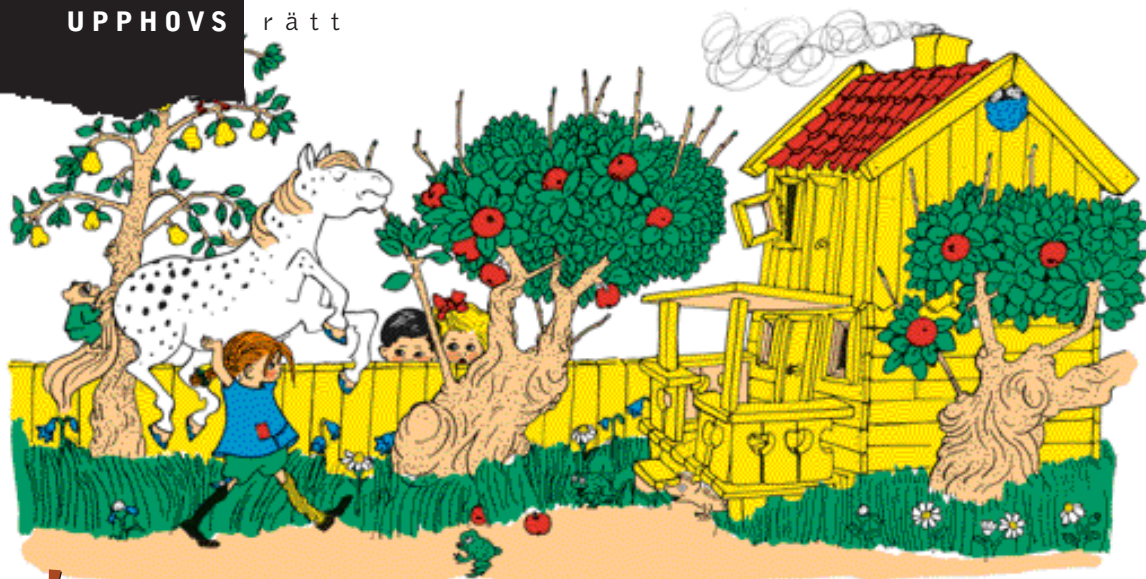
Pris: 1995 kr till en flygel (exkl. moms)
Pris: 695 kr till ett piano (exkl. moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, – **fax:** 013-527 52

Pippi gör man inte vad som helst med

Att Astrid Lindgrens verk fungerar som inspirationskälla för många när det gäller musicerande, teater och annat skapande är förstås ingen nyhet. Men långt ifrån alla vet vad som gäller ifråga om upphovsrätten.

När och till vad behöver man egentligen tillstånd?

– Dagligen läser vi i tidningar om hur olika kommuner, föreningar, skolor, bibliotek med flera hittar på olika aktiviteter med Astrid Lindgrens figurer som utgångspunkt. Att hennes verk skapar så mycket glädje och inspirerar till nytt skapande tycker vi är väldigt roligt och det är något vi gärna vill bidra till. Samtidigt har vi ett ansvar när det gäller nyttjandet av hennes verk, säger Malin Billing på Saltkråkan AB.

Saltkråkan ägs och drivs av Astrid Lindgrens barn och barnbarn och har upphovsrätten till alla hennes verk. Bolagets syfte är att förvalta författarens verk i den anda som hon själv skulle ha gjort och att kontrollera att hennes verk bara utnyttjas i godkända former.

De som vill använda Astrid Lindgrens verk för att göra en föreställning behöver kontakta Saltkråkan AB för att få tillstånd. Varje vecka får Saltkråkan förfrågningar från hela världen från teatrar, föreningar och olika personer som vill sätta upp någon befintlig Astrid Lindgren-pjäsa – eller som vill skapa en egen uppsättning med utgångspunkt från de kända figurerna som hon har skrivit om.

VILL SAMARBETA

– Vi försöker vara så tillmötesgående vi kan. Vi vill gärna samarbeta och försöker vara hjälpsamma. Eftersom Astrid Lindgren skrev många pjäser själv känns det naturligt att rekommendera hennes egna pjäser i första hand men när det finns starka önskemål om att det ska skrivas ett nytt manus så är vi öppna för det också. Men då vill vi ha möjlighet att få manus i god tid så att vi kan godkänna det. Vi är ganska petiga med att det som görs håller sig inom de riktlinjer som Astrid Lindgren själv var noga med.

Det finns egentligen tre huvudregler för nya dramatiseringar:

1 – All handling som förekommer i en pjäs ska vara hämtad från Astrid Lindgrens berättelse. Det innebär att man inte kan lägga till vare sig händelser eller karaktärer som inte finns i boken. Däremot behöver man inte ha med allting.

2 – Astrid Lindgrens figurer från olika verk lever i olika världar och träffas aldrig. Pippi och Emil kan till exempel aldrig mötas på scen.

3 – Dramatiseringen ska uteslutande rikta sig till barn. Skämt och associationer som riktar sig till vuxen publik över huvudet på barnen är inte tillåtna.

Astrid Lindgrens verk är populära på musik- och kulturskolor.

INGA BILJETTRIVARE

Dessutom kan en skådespelare som är utklädd till sin karaktär, inte utföra aktiviteter som ligger utanför den roll han eller hon har. Det innebär att exempelvis Emil eller Pippi Långstrump inte kan stå och riva biljetter inför en föreställning, det ligger inte inom ramen för vad någon av dem skulle göra.

– Man kan tycka att en skolklass eller teaterskola skulle kunna få skapa en ny föreställning utan begränsningar och med inspiration från många böcker samtidigt. Vi vill gärna låta barn som skapar få lite extra utrymme så att de inte begränsas av en massa regler, och så länge ett slutet sällskap gör en föreställning som bara spelas för och med deltagarna själva så lägger vi oss inte i saken. Men så fort det handlar om offentliga framträdanden, till exempel att föräldrar eller kompisar bjuds in, så måste reglerna gälla, säger Malin Billing.

Det man också ska tänka på är att det över huvud taget inte är tillåtet att använda Astrid Lindgrens figurer i samband med marknadsföring av aktiviteter eller prylar helt utan koppling till hennes verk.

Text: Nils Ågren

Foto: Jacob Forsell

Illustration: Ingrid Vang Nyman/Saltkråkan AB

Nu ska vi hyssna!

Nej, det är ingen felstavning i rubriken, istället handlar det om musikaliska hyss. Rikskonserter och SMoK bjuder i samband med Astrid Lindgrens 100-årsjubileum in alla Sveriges musik- och kulturskolor till en kompositionstävling för barn och ungdomar.

Utgångspunkt för kompositioner är de vinnande hyssen i den texttävling som Myndigheten för skolutveckling och förlaget Rabén & Sjögren genomför under våren. Det finns även möjlighet till stöd via Rikskonserter för att engagera en ung tonsättare i kompositionsarbetet.

Är din musik/kulturskola intresserad av att delta anmäler ni er snarast till:

ulla.wiklund@rikskonserter.se

Ni får som svar de texter som komponerandet ska utgå ifrån. Varje kommun får utse max tre bidrag som sänds till Rikskonserter senast 15 oktober. Varje bidrag ska omfatta en ljudfil och eventuellt noter och texter.

Insända bidrag bedöms av en jury bestående av representanter från Rikskonserter, SMoK, Rabén & Sjögren, Myndigheten för skolutveckling samt Föreningen Svenska Tonsättare. Vinnande bidrag kommer sedan att spelas in på skiva.

Bagatell 6

2 000,-

(exkl moms)

PIANO-GASPALLEN standard

Sluta skruva!

Pianopall med dubbla gasfjädrar höjer och sänker stolen som vilken kontorsstol som helst. Stabil stryktålig stålkonstruktion med stoppad sits.

Nyhet: GASPALLEN ERGO 2500- (exkl moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, – fax: 013-527 52

Smockan besöker...

Västra Götalands län

DEL 1

Musikskolan

Den 1 januari 1998 bildades Västra Götalands län genom en sammanslagning av Älvsborgs län, Göteborgs och Bohus län och Skaraborgs län. I

detta nummer koncentrerar vi oss på gamla Älvsborgs län, som bestod av 19 kommuner. Största tätorter är Borås, Trollhättan, Alingsås och Vänersborg. Länet är också en av Sveriges två regioner, Västra Götalandsregionen.

Kulår i Borås

1944 startade Borås Musikskola, som 2001 utvidgades till kulturskola med ämnena musik, dans, drama, bild och textil. En elevkår, med i det närmaste hundra procentig uppslutning, bildades 2004 och är ansluten till RUM. Kulturskolan har 2 100 elever i den frivilliga verksamheten och dessutom 1 600 elever i uppdragsutbildningen för förskola, grundskola, särskola och gymnasieskola.

Satsningen på utåtriktad verksamhet är stor och vi har över 400 framträdanden under ett läsår, det ingår som en viktig del i elevernas lärande att så fort som möjligt komma upp på scenen.

Turnéer arrangeras både inom landet och utomlands. Under 2006 genomfördes bland annat kör- och orkesterresor till Skottland, Irland, Italien och Danmark. Finansieringen av resor är en kombination av de två föräldraföreningarnas arbete och egenavgifter för deltagarna.

Varje år hålls två nationella festivaler: "Rätt låt vinner 25 000", en melodifestival för femte- och sjätteklassare som samlar över 300 deltagare från hela Sverige under en tredagars festival i maj. Dessutom en tävling där blåsarelever och stråkelever mellan 12 och 16 år spelar vartannat år. Finalkonserten avgörs i april och priset är 10 000 kronor.

Under året arrangeras två stycken projektveckor där ordinarie undervisning ersätts med en mängd valbara kurser, ht-06 hela 77 stycken. Eleverna får då välja fritt inom något ämne de inte redan går på eller en fördjupningskurs på ett ämne de går på.

Från och med höstterminen 2007 har kulturskolan fått en miljon kronor i budgetförstärkning för att alla elever i år 1, 1 052 barn, ska få gratis "Kulår" på skoltid. Kulåret har funnits i sex år och förutom en kulturell grundkurs får eleverna ett helt års demonstration och presentation av det utbud av ämnen/kurser som finns i kulturskolan.

Efter kulåret väljer eleverna inriktning i det vi kallar Önskelistan som be-

står av åtta olika inriktningar: Orkesterskola Blås, Orkesterskola Stråk, Dans, Drama, Piano, Gitarr, Textil och Bild.

Cirka 350 barn har varje år anmält sig till Kulåret och verksamheten har visat sig vara så bra och anmärkningsvärd att kommunstyrelsen nu har beviljat Kulturskolan en budgetförstärkning som möjliggör att alla barn i år 1 får Kulåret obligatoriskt på sin skola på skoltid.

I arbetet med att nå barn och ungdomar med annan kulturell och etnisk bakgrund ses positiva resultat. Elevantalet med den bakgrunden stiger. Detta tack vare den verksamhet vi redan har ute i skolorna där vi möter alla barn och kan skapa ett framtida intresse hos dem.

Tillgängligheten till alla barn oavsett social bakgrund är ovärderlig. Som goda exempel kan nämnas klassorkesterverksamhet, stråk- och blåsklasser, där all barn spelar ett instrument, speciell satsning på två skolor med hög procent barn från annan kultur.

Samverkan sker regelbundet med kulturförvaltningens övriga institutioner, Stadsteatern, Konstmuseet, Borås Museum, Textilmuseet och Stadsbiblioteket. Minst ett konstnärligt samver-

Fagottövning på Borås Kulturskola.

kansprojekt varje år med konserter, skolkonserter och föreläsningar, som exempel kan nämnas 2006 Mozart och 2007 Barnkonventionen.

Kulturskolan har också ett samverkansprojekt med Ågrenska Stiftelsen i Göteborg samt med den riksomfattande föreningen Sällsynta diagnoser. Ekonomiska medel är sökta och beviljade hos Allmänna Arvsfonden för kulturprojektet "En plats tillsammans på scenen", ett treårigt projekt med start ht-07 för barn och ungdomar med och utan funktionshinder.

Per-Olof Pell, kulturskolechef
Foton: Jan Enberg

Borås Kulturskola främst på världens längsta catwalk – 700 meter.

Svenljunga Ungdoms-orkester med drillflickor underhåller i Versailles, Paris.

KUL-vecka i Svenljunga

Musikskolan i Svenljunga har närmare 500 elever som deltar i betald verksamhet. Detta är cirka 40 procent av skolans

elever. Bara i år 7-9 går mer än var fjärde elev på musikskolan. Vi erbjuder musik, drill och teater från år 2 och uppåt.

Utöver den traditionella musikskoleverksamheten har vi pedagogiskt drama för alla elever i år F och 1 samt musik och drama i Särskolan och Språkklass.

Bengtsfors hoppas bli kulturskola

Vår musikskola finns mitt i en kommun som har ett rikt utbud av både musik och kulturaktiviteter. Musikskolan erbjuder undervisning på flera instrument och sång, såväl i solo- grupp- som ensembleform.

Våra sex musiklärare undervisar för tillfället cirka 360 elever, varav 100 ingår i olika orkestrar och körer. Ensembleerna

varierar men består för tillfället av körer, stråkensembler, gitarrgrupper, rockgrupper och blandad blås och stråkensemble. Vi blandar stilar ganska friskt och på våra konserter kan man höra allt från klassisk musik, folkmusik, pop och rock och t.o.m. death metal!

Vår kommun består av flera mindre tätorter och därför sker undervisningen i de lägre åldrarna på elevens hemskola, medan högstade- och gymnasieelever får sin undervisning på musikskolan i Bengtsfors. På musikskolan har vi också all ensembleverksamhet.

Traditionella orkesterinstrument i Herrljunga

Glöm kurser i djembetrumma, steelpan och panflöjt! I Herrljunga Musikskola är det stabilt fokus på de traditionella orkesterinstrumenten i blås- och stråkorkestrar. En liten men beslutsam personalgrupp bestående av fem anställda jobbar mycket målmedvetet för att skapa en rolig och utvecklande orkesterverksamhet och vi tycker att vi lyckas bra med detta.

I verksamheten finns cirka 160 elever, varav de flesta också finns med i orkesterverksamheten. Räknar vi våra orkestrar så hittar vi just nu två blåsorkestrar, två stråkorkestrar, två blåsorkesterklasser och en stråkklass.

Arbetet med orkesterklasser och stråkklasser startade vi för snart tio år sedan och just nu skördar vi frukten av detta arbete i våra "äldre" orkestrar där det fyller på bra med elever i de olika stämorna. Den så omtalade bristen på klarinettister känner vi tacksamt nog inte av i Herrljunga.

Bland arrangemang från året som gick kan nämnas en musikresa till Skottland med vårt Symphonic Band samt ett musikläger på Flämslätt stiftsgård tillsammans med Essunga musikskola.

Musikläger, samarbete med andra musikskolor, skolkonserter och musikresor är viktiga ingredienser i ett bra verksamhetsår och den utåtriktade verksamheten kan räkna in ett 40-tal spelningar/konserter per år. Som ett mycket bra stöd i verksamheten fungerar både en lokal RUM-förening och en Musikskolans Intresseförening.

Nya lokaler till Musikskolan invigdes i mars detta år och vi har nu för första gången ett alldeles eget hus mitt i Herrljunga. På sikt är målet att få en bredare verksamhet än idag och där väntar ett långsiktigt, tålmodskrävande arbete in-

Detta innebär att vi träffar alla dessa elever en gång i veckan.

Vi har en tydlig blåsorkesterprofil vilket medför många blåselever och omkring 180 av dessa är med i någon orkester. Vår ungdomsorkester har representerat Svenljunga under många turer till utlandet i samband med utbytesresor. Vår senaste resa gick till Paris där vi hade konserter bland annat på Versailles och Disneyland. Denna vår kommer vi att få besök av en orkester från Tyskland dit vi också kommer att göra ett återbesök längre fram.

Vi samarbetar även en del med musikskolorna i regionen vad det gäller fortbildning och i maj månad kommer vi att ha en KUL-vecka tillsammans med vår grannkommuns musikskola. KUL-veckan innebär att eleverna får närmare 40 aktiviteter att välja på under en vecka istället för sin ordinarie lektion. Det finns allt ifrån teater och notkalligrafi till prova-på-drill och brassensemble och mycket annat att välja på.

Anneli Ringdahl-Egbo, musikledare

Redan från 4-5 års ålder erbjuder vi undervisning i fiol, altfiol samt cello enligt Suzukimetoden. Från årskurs 2 kan man börja på FU (förberedande undervisning) som kan innehålla skilda saker som blockflöjt, musiklek, rytmik och att prova på olika instrument. Från årskurs 3 får man välja instrument själv.

Vi hoppas att i framtiden kunna erbjuda andra aktiviteter utöver musik och därmed omvandla oss till en kulturskola.

Börje Lindskog, samordnare

nan de resurser som då krävs kan räknas in. Vem vet – det kanske blir en konsert med steelpan även i Herrljunga – skam den som ger sig!

Gunnar Andreasson, rektor

Bagatell 5

Akustikskärmar

Skydda elevernas hörsel i tid! Möblera om på några sekunder med vårt flexibla plexiglas-system.

- Akustikskärm för orkester, slagverk, brass, etc. 2595 kr (exkl. moms)
- Paketpris: 3 set för 6900 kr (exkl. moms)
- Akustikskärm på notställsfot 1080 kr (exkl. moms)

www.bagatell.se - 013-527 50

Lövsjöspelet framförs tillsammans med lokala amatörskådespelare.

Lerum satsar på Kul Tur

I Lerum gör vi en kulturreisa, som kantas av lust, glädje och nyfikenhet. De olika men ändå lika delarna i vårt kommunala uppdrag lever var för sig men flätas också samman i en färgstark och härlig väv.

Den ena delen är den traditionella kärnverksamheten, där elever söker sig till oss. Samarbete är vårt honnörsord och utvecklar såväl elever som lärare. Delar i den traditionella undervisningen kan till exempel vara en mindre dramaföreställning där dramaelever ackompanjeras av pianoelever, blockflöjtsensemblers underhållning i en skolmatsal under lunchen eller små och stora konserter i olika former av samarbete.

Större mycket välbesökta musik- drama- och dansföreställningar, som fyller vår teater, kan vara kring teman som Pelle Svanslös, Elton John eller som höstens lärarföreställning Klas Klättermus, som sågs av närmare 2 500 elever i Lerum.

4-kampen är en årlig musiktävling i bästa "Vi i femman"-stil för kommunens årskurs fyra. Seniorchansen är en allsångsföreställning som vänder sig till kommunens seniorer, och naturligtvis deltar våra elever även om seniorerna är medelpunkten.

I maj framträder kulturskolans elever

och lärare i Lövsjöspelet tillsammans med lokala amatörskådespelare. Bakgrunden är en sann historia kring en liten fattig familj i början av 1900-talet och spelet framförs under bar himmel för elfte året i rad.

Förra året besökte Lerums Kulturskolas symfoniorkester Baldone i Lettland och i år återgäldas besöket. Våra elever kommer tillsammans med eleverna från Baldone att framträda både i Lerum och i Göteborg i vår gemensamma symfoniorkester på cirka 70 deltagare.

Den andra delen av vårt uppdrag är när vi vänder oss direkt till barn och ungdomar i för-, sär- och grundskolan med projekt och verksamhet av olika slag. Vi har terminsbaserad musik i klassundervisning, driver klassorkestrar i både blås och stråk, sätter upp musikaler, leder intensivveckor med fullt ös för elever i en hel årskurs.

Resultatet blir ofta fartyllda konserter och shower, som framförs för föräldrar, syskon och övriga elever på skolan. Vi samlar hela skolor för gemensamma sång- och musikupplevelser kring hits från förr och nu.

Vi erbjuder också skolorna enskilda dagar fokuserade på känslor och samarbete med musik, drama, dans, rytmik, färg och form som metod.

Musikterapi har vi för enskilda grundskole/särskoleelever i form av funktionsinriktad musikterapi, till grupper och klasser inom särskolan och träningsskolan och även till ungdomar med svårare handikapp på kommunens resurscentrum.

Sagor och sånger är kultur för de allra yngsta barnen på våra förskolor. Genom vår Sagofé, Sally Säl, Bockarna Bruse och andra figurer får barnen i förskolan härliga kulturupplevelser kring sång, musik, drama och lek, som kittlar deras fantasi och stimulerar alla sinnen.

Kompetensutveckling för lärare inom för- och grundskolan är också ett sätt att genom andra pedagoger nå ut med kultur till ännu fler barn och ungdomar. Ofta handlar det om konst och drama. Behovet av kompetensutveckling inom kulturområdet ökar och kulturskolan är en naturlig källa till ökad insikt och kompetens.

Att med musikens och dramats hjälp också höja kvalitén i äldreomsorgen och utveckla vårdpersonalens egna resurser är ett annat kompetensutvecklingsprogram som pågått under hela läsåret.

Det vi ser, hör, gör och upplever tillsammans med våra elever under vår kulturella resa i kulturskolan utgör grunden till kulturskolans fortsatta utveckling och vårt eget lärande.

Gudrun Rosén, rektor

**1/4 sida
ANNONS
KMH**

Blåsarfestival i Lerum.

Vänersborg siktar på Musikens Hus

Vid Musikskolan Vänersborg finns en stark ensemble- och orkestertradition. Vargöns Symfoniorkester och Vargöns Kammarorkester är välkända och har under en lång tidsperiod varit mycket framgångsrika i tävlingar både i Sverige och utomlands.

Musikskolans Paradorkester blev svenska mästare flera år i rad och nu senast var det slagverksensemblen Vänersbongo som vann junior-SM våren 2006. Sundal Rock Orchestra är en symfoniorkester med komppgrupp som tillsam-

Vargöns Symfoniorkester, Vänersborg.

mans med kända artister drar storpublik vid sin årliga konsert.

Musikskolan ansvarar för i stort sett all musikundervisning i grundskolan, sarskolan och på gymnasiet ESMK- och NVES-program. Alla barn i årskurs tre spelar blås- eller stråkorkester på musiktimmarna i skolan och många av dessa fortsätter sedan spela i Musikskolans frivilliga undervisning.

Utbudet av orkestrar på olika nivåer och olika profil är stort och i Vänersborg har man inte känt av något minskat intresse för orkesterinstrumenten.

Hösten 2007 startar ett orkestermusikerprogram vid Birger Sjöberggymnasiet i Vänersborg. Programmet med riksting syftar till att göra ungdomar, som redan kommit långt på sina instrument, till skickliga ensemble- och orkestermusiker. Kända yrkesmusiker och pedagoger från bland annat Göteborg och Oslo

Vänersborgs populära Sundal Rock Orchestra.

kommer att ansvara för undervisningen tillsammans med kommunens ordinarie lärare.

Men allt i Vänersborg handlar inte om orkester. Man kan givetvis även spela piano, gitarr eller dragspel med flera instrument och inom sången finns både duktiga solister, ungdomskörer och de populära sånggrupperna Voice och Boice.

Sedan några år tillbaka finns också sambaorkester Sereia som nyligen kompletterats med en sambadansgrupp. Showdans, rockgrupper, teater och rytmik breddar utbudet, så att det finns något för alla.

Vänersborgs kommun ser musiken som ett prioriterat utvecklingsområde och som ett exempel på detta växer Musikakademi Vänersborg fram vid Högskolecentrum. Musikakademien är ett komplement till högskolan och bedriver såväl fortbildning för musiklärare som kurser för musikstudenter.

På sikt hoppas man kunna samla alla musikutbildningar under ett tak i Vänersborg, ett "Musikens hus" där det ska finnas plats för allt det ovan beskrivna, det fria musiklivet, samt erbjuda allmänheten ett musikallt upplevelsecentrum i en expansiv region vid Väners strand.

Gunilla Wretemark, rektor

Foto: Olle Gustafsson

I Dals-Ed finns en kulturskola i miniatyr

I den dalsländska glesbygden, gränsande till Norge ligger Dals-Ed med cirka 5 000 invånare. Kulturskolan fick 2003 Svenska Musikrådets hederspris i samband med att Årets musik/kulturskola utnämndes.

I denna lilla kommun finns numera endast en grundskola i klasserna 3-9 vilket faktiskt gör tillvaron så mycket enklare för kulturskolan. Vår skola ligger inom skolområdet, vilket innebär att alla elever finns nära. Varje lärare har också

sitt eget undervisningsrum.

All ensemble/körverksamhet sker när grundskolans lektioner är slut för dagen. Normalt arbetar ingen efter 16.30, förutom våra två timavlönade danslärare som tjänstgör på kvällstid. Om man skall orka med att göra bra ifrån sig under ett helt lärliv, så tror jag det är viktigt med vettiga arbetstider.

De som arbetar vid kulturskolan är ett sammansvetsat team som trots sin litenhet kan erbjuda kvalificerad undervisning på de flesta instrument. När kompetensen i enstaka fall inte räcker till brukar vi timavlöna någon "expert" utifrån.

Kulturskolan ansvarar sedan 2000 för grundskolans och sarskolans musikundervisning. Särskilt viktigt för kulturskolan är att ansvara för musikundervisningen i åk 2. Då finns alla möjligheter att inspirera blivande kulturskoleelever.

Ett enkelt knep är att låta äldre elever i kulturskolan få framträda i dessa klasser. Normalt brukar vi få 70-75 procent av eleverna i åk 3 inskrivna i verksamheten. Marknadsföringen utåt sköter lokaltidningen om utan ersättning.

Troligtvis var Ed bland de första i landet när vi 1993 började bedriva ukuleleundervisning i helklass. Att lära sig spela några ackord på ucke och sjunga till klarar de flesta utan problem.

Kulturskolan har även tagit ett socialt

engagemang då vi försöker ta tag i grundskolans "problemelever" och ge dem ett musikintresse. Rädda Barnen har de sista åren betalt avgiften för somliga elever, vilket visat sig vara mycket enklare, än att blanda in socialförvaltningen.

Nu stundar snart marschträning för den äldsta blåsorkester. Tillsammans med några andra kommuner brukar vi varje år bilda en jättelik blåsorkester och spela i Halden den 17 maj. Norrmännen har på senare år fått lite problem med rekryteringen till sina skolekorps och är därför väldigt tacksamma när svenskar kommer och hjälper till på deras Nationaldag.

Värt att nämna är också de fördelar som EU-projektet UNITON gett skolan. Inte minst stråkundervisningen har blomstrat.

Tyvärr fick vi av besparingsskäl lägga ner den fina bild- och dramaundervisningen för några år sedan. Även gitarr- och slagverksundervisningen har fått en ordentlig törn. Vi hoppas dock att kunna få tillbaks dessa resurser på sikt.

På grund av kommunens litenhet så tappar man de flesta av elever när de börjar gymnasiet på annan ort vilket är väldigt synd. Vi kan då bara hoppas på att vi gett våra elever ett intresse för livet. Just denna målsättning är övergripande för den verksamhet som vi bedriver.

Morgan Funevall, musikledare

Bagatell 9

"Stage"

Orkester/ körpodier

Flexibelt lättvikts podie-system i alu-minium för scenbyggeri med obegränsade möjligheter. Alla benlängder med snabb-koppling.

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Ale Musikskola är utspridd

Ale Musikskola – var finns den? Ja, vi försöker finnas överallt bland Ales 15 skolor. Vi har inga egna lokaler men vår expedition finns på Kulturverket, Ale gymnasium. Vi samverkar med gymnasiets musikinriktning kring musikrummen i huset och dit kommer många elever på eftermiddagar/kvällstid.

Tidigare i vår hade vi en gemensam workshop med Dominiques där både personal och elever från gymnasiet och musikskolan medverkade.

Musikskolan har ett traditionellt utbud med förhållandevis stor andel elever inom Rock/Popverksamhet. Bland dessa är den årliga "Alerocken" populär då vinnarna får göra en studioinspelning.

Suzukimetoden finns både på fiol och cello från år 1. Vi bjuder grundskolornas

Ale rock/popgrupp på konsert.

år 3 på FU (förberedande musik), vi säljer FMT (Funktionsinriktad Musikterapi) till grundsärskolan där vi också har ett samarbete kring särskolans orkester med Minginstrument.

I vår årliga skolföreställning bjuder vi in alla i år 3 och skickar ut låtar att sjunga på i förväg så barnen är med på noterna. I årets upplaga, "Tidsmaskinen", reste en drake genom tiden och fick höra musik från olika genrer.

Upptaktsdagen till denna brytvecka var i januari då vi i samarrangemang med Musik i Väst hade fortbildning med en dramapedagog som inspiratör. Efter som lärarna undervisar på olika ställen blir denna brytvecka också ett givande samarbetsprojekt.

Trots att vi har en kö på cirka 150 barn så är det givetvis viktigt att visa vår verksamhet för alla barn. Sedan två år tillbaka finns musikskolans intresseförening som nu gått med i RUM och därigenom hoppas kunna göra än mer för våra elever. På vår Vårkonsert delar föreningen ut sex stipendier, en kille och tjej från varje stadium nomineras och lottas fram.

Nytt inför hösten är "Rytm och rörelse" för 4-5 åringar, sånggrupper i två nivåer, bland annat riktat till dem som står i kö, och utökad Rock/Popverksamhet då vårt uppdrag nu är att minska kön.

Men först kommer sommaren med två större arr. Sedan flera år samarbetar vi med musikskolorna i våra vänorter.

Folkmusikdag med Greger Siljebo i samarrangemang med intresseföreningen.

Förra sommaren kom elever från musikskolan Bertinoro i Italien hit och tillsammans med en grupp av våra elever musicerades det under tio dagar. Mitt i värmeböljan fick bland annat äldreomsorgen njuta av deras musik. I juli är det vår tur att möta deras kultur och då möter även Kaufungen (Tyskland) upp i Italien.

Bland kommunens feriearbeten finns "Sommarmusikanterna" att söka, där tar musikskolan emot en grupp ungdomar som repeterar, lägger turné och sedan besöker äldreomsorg och förskola med sitt program.

Elinor Emilsson, musikledare

Nyckelharpor Lilla Edets melodi

I Lilla Edets kommun har vi en traditionell musikskola. Från årsskiftet utökades vår budget med målet att få bort kön.

Musikskolan har de senaste åren hört till Upplivningsförvaltningen, som är en

sammanslagning av kultur och fritid. Från och med årsskiftet har Utbildningsförvaltningen och Upplivningsförvaltningen slagits ihop till Bildningsförvaltningen, men varje enhet har fortfarande sin egen facknämnd.

Det som skiljer oss från våra grannkommuner är att här kan eleverna få undervisning i nyckelharpa. Vi har sedan Lilla Edets spelmannslag under 1980-talet byggt tio trekvartsnyckelharpor kunnat erbjuda våra elever att låna instrument och lära sig traktera dem. Några elever har tillsammans med sina föräldrar även byggt sina egna nyckelharpor under årens lopp. Spelmannslag har blivit en naturlig del av vår verksamhet.

Vi har naturligtvis även andra ensembler, som till exempel. blås- stråk- pop/rock- och blockflöjtsensemble, men någon symfoniorkester har vi inte resurser till. De elever som satsar extra och vill vara med i den typen av verksamhet slussar (!) vi vidare till grannkommunen Trollhättan. (Lilla Edet har Sveriges äldsta sluss och den fyller 400 år i år.)

Varje år arrangerar vi ett tredagars musikläger där många olika instrument har chansen att spela tillsammans, vilket brukar vara mycket uppskattat.

Totalt har vi drygt 280 elever i ämneskurser, men till hösten planerar vi att

Nyckelharps elever på skolturné.

Unga violinister från Lilla Edet på turné.

ta in fler. Musikskolans personal håller också i "Hela skolan sjunger" och genomför sångsamlingar på förskolor. Strax innan jul åker musikskolans lärare runt till kommunens alla skolor och leder "Julallsång".

Förutom egna anordnade konserter är ensemblerna engagerade vid olika evenemang runt om i kommunen. Musiklärarna musicerar också gärna tillsammans och ger konserter.

Ingmarie Romell, musikledare

Bagatell 2

Köp 6 betala för 5

TELESKOPET

Världsledande – med bl.a. 85 % av den amerikanska marknaden och 75 % av den franska. Inga skruvar - bara att dra upp och ner. Snygg design som passar i alla miljöer. Finns i 5 olika modeller från 495 kr (exkl. moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, – fax: 013-527 52

Kulturskolan en viktig del av Trollhättans kreativa utveckling

Drygt 1 600 barn och ungdomar spelar, dansar och agerar i kulturskolans regi och trycket att få vara med är stort. Ett trettiotal lärare arbetar med att lära och inspirera inom musik, dans och teater.

Kulturskolan har rötterna i den klassiska kulturen och dörren till dagens ungdomskultur är på vid gavel. Här finns allt från stråkensemble till rockband, från klassisk balett till hip-hop, från Shakespeare till gatuteater. Det som förenar är glädjen att uttrycka sig tillsammans med andra. För att förstärka gemenskapen och lusten till kultur arrangerar kulturskolan även resor och läger.

Genom ett stort antal orkestrar, körer, ensembler, band och grupper får eleverna spela, dansa och agera tillsammans och möta en stor publik. Kulturskolan vill nå ut till allmänheten, till skolor och äldreboende, till företag och föreningar och bjuda publiken på härliga upplevelser. Varje år gör kulturskolan cirka 200 framträdanden.

Föräldraföreningen arbetar med att på

Dansgrupp från Trollhättan som dansar på Fredens torg i Shanghai en tidig morgon när de flesta kineser håller på med Tai Chi.

olika sätt stödja kulturskolan och dess elever. Föreningens ekonomiska stöd och föräldrarnas arbetsinsatser gör det möjligt för eleverna att få delta i uppträdanden, läger, resor och annat. Föreningen delar också ut ett stipendium vid den årliga adventskonserten.

Kulturskolan har ett samarbetsavtal med fem exklusiva partners som genom en årlig avgift får rätt till att ha sin logo med på vepor, överhäng på notställ, informationsmaterial och kulturskolans hemsida. Dessa samarbetspartners erbjuder nya arenor att spela och marknadsföras på och de deltar också aktivt i verksamheten genom ett årligt soliststipendium under höstterminen.

Ett tredje stipendium, som delas ut under Kulturskolans vecka, står Lionsklubben i Trollhättan för.

Kulturskolan Trollhättan är ansvarig eller deltar i många traditioner och årliga evenemang: Adventskonserten med sång, musik och dans, luciafirande, nyårskonsert, Valborgsmässofirande och nationaldagsfirande för att nämna några.

Symfoniorkestern spelar dessutom med olika gästartister, som exempelvis Helena Paparizou, Alcazar, Martin Stenmarck och Jessica Andersson.

I Trollhättan finns Kulturbyrån vars syfte är att grundskolans arbetslag, elevråd och föräldraföreningar ska bli inspirerade av de kulturpedagogiska verktyg, både upplevelseverksamhet och kulturpedagogisk verksamhet, som finns till förfogande för barnen i vår kommun.

Här finns också TMI – Trollhättan Music Institute – som vänder sig till dem som redan spelar elgitarr, bas, trummor, piano, blåsinstrument eller sjunger. Utbildningen är uppdelad på en musikteoretisk och en praktisk del.

flöjt, rockskola och sång. Verksamheten sträcker sig från grundskolans år 2 till och med sista året på gymnasiet.

För elever i år 2 erbjuds Musiklek, som är en lokal variant av den modell som Linköpings kulturskola har gjort känd. Från och med år 3 kan man ta lektioner på instrument, och rockskolan är öppen för elever i år 5 och uppåt. Musikkolan

Det mest spännande med denna utbildning är just nu GMS (Guitar Metal School) som är en hårdrockutbildning där man under Kulturskolans vecka kommer att vara en marscherande hårdrockorkester.

I Trollhättan och Vänersborg kraftsamlar vi nu och satsar stort på kammarmusiken. Under 2006 startade vi upp med ett omfattande program – Aurora Chamber Music – med kurser och fortbildningsprogram, solundervisning och konserter.

Framför oss har vi en spännande period där vi skall arbeta med att flytta vår verksamhet till egna lokaler där vi äntligen får all vår verksamhet under samma tak. I Ungdomens Hus kommer även Musikhuset M-15 och Kulturbyrån att flytta in och nya samverkansprojekt kan uppstå. Huset kommer att finnas i området Innovatum där det finns många kreativa företag och där Film i Väst har sitt centrum.

Jeannette René de Vreede, bitr. kulturchef

Var och en av gitarristerna bär en förstärkare i sitt bälte och kan därmed marschera samtidigt som de spelar.

Vårgårda firar med nya lokaler

1957 startade Musikkolan i Vårgårda. Idag har vi cirka 240 elever och undervisning på de vanligaste stråk- och blåsinstrumenten samt piano, gitarr, block-

står också för kursen Instrument/Sång på gymnasiet.

Den mesta undervisningen sker på skoltid och samarbetet med grundskola/gymnasium är gott. Flera av skolorna ligger på landsbygden, och vi strävar efter att erbjuda samma service i alla delar av kommunen, så det blir en del åkande för lärarna. Vissa kurser, som Musiklek, slagverk, orkesterspel och Rockskola är dock förlagda till enbart centralorten av praktiska skäl.

Lagom till 50-årsjubileet får musikskolan höstterminen 2007 egna lokaler under samma tak som en av tätortens F-6-skolor. Det innebär så klart nya möjligheter och ett lyft för både elever och personal.

Kort sagt är det mycket som ser positivt ut inför framtiden. Bara Vårgårdas ungdomar även i fortsättningen vill satsa på detta smått fantastiska, som det kan vara att spela på instrument.

Erik Larsson, musikledare

Bollebygd saknar musik/kulturskola

Selma Music

Sveriges förmånligaste uthyrning av blåsinstrument?

Instrument	Hyra/mån från	– Vi har ett flertal kvalitetsmärken att välja mellan.
klarinet	90:–	– Obegränsad hyrestid utan köptvång
tvärflöjt	90:–	– Vid köp tillgodoses 2/3 av inbetald hyra – Obs! oavsett hyrestidens längd.
trumpet	90:–	– Fri frakt.
trombone	90:–	
altsax	190:–	
tenorsax	190:–	

Box 159, 751 04 Uppsala, tel/fax 018-24 27 60
e-post: info@selmamusic.com, www.selmamusic.com

Emil i Lönneberga

Nya lätta pianoarrangemang av
Åse Söderqvist-Spering
Gehrmans Musikförlag

Som ett mycket passande bidrag till hundraårsfirandet av Astrid Lindgren har Åse Söderqvist-Spering kommit ut med ett knippe pianoarrangemang till sångerna ur Emil i Lönneberga. Redan utseendet fångar blicken med roliga bilder från filmen. Man får genast lust att spela sångerna. Och visst, öppnar man häftet och sätter sig vid pianot, blir man garanterat inte besviken.

Arrangemangen är ganska lättåtkomliga, men för den skull alls inte enformiga. De tilltalar alla barn upp till 100 år, precis som Astrid Lindgrens texter och Georg Riedels välkända melodier.

För att bara nämna några exempel, "En till som jag" lyfter fram sångens glada och bestämda karaktär. I "Hujedamej sånt barn han var" spelas melodin på ett lustigt sätt uppdelat mellan höger och vänster hand. I "Varför och varför" framförs pigans stora och allvarliga, men samtidigt naiva frågor som en vals, vilket ger en extra dimension till textens allra sista rad.

Häftet rekommenderas varmt som ett kompletterande material i pianoundervisning. Det passar även utmärkt bra som en säkerligen uppskattad present till små och stora pianister.

Sonoko Kase

pianolärare
Sollentuna Kulturskola
styrelsemedlem
Svenska Pianopedagogförbundet

Dansdagar i augusti

SMoK, Solna kulturskola och Danshögskolan bjuder in till dansdagar 15-17 augusti på Danshögskolan i Stockholm. Dagarna riktar sig till kulturskolornas danspedagoger och skolledare.

Dans är, efter musiken, det näst största konstområdet inom musik- och kulturskolorna. Dansundervisningen växer snabbast och blir en allt viktigare del av ett bredare – och mer integrerat – utbud av kulturverksamhet för barn och ungdom. Första dagen sätts fokus på dansen som en del av kulturskolornas verksamhet. Hur skapar vi en bra verksamhet över hela landet? Var finns hindren? Vilka är framgångsfaktorerna? Vilka är för- och nackdelarna med att vara en del av en större kulturskoleverksamhet? Kan vi lyfta fram goda exempel? Dag 2 och 3 är inriktade på dansträning/workshops och är öppna även för danspedagoger som inte är anställda på någon kulturskola.

Anmälan senast 10 juni. För mer info: Åsa E Jonsson, Solna kulturskola asa.e.jonsson@solna.se 070-335 763 eller Håkan Sandh, SMoK, hakan.sandh@smok.se 0708-317 498

Foto: Nils Ågren

Ingen lämnas utanför i Stagekids

Stagekids i Linnéstaden, Göteborg, är kulturskolan som lär barnen att vara goda medmänniskor. När mobbningen var som värst och fenomenet bötning – ungdomarnas benämning på utpressning – uppmärksammades organiserade Saronkyrkan och Annedalskyrkan en motaktion. Temat för den här terminen är "vihörallihopihop". Det är de barn som inte hör ihop med någon som söker sig till nynazister eller kriminella gäng, resonerar initiativtagaren Peter Lundbäck. (Göteborgsposten)

Kulturskola snart verklighet i Knivsta

300 000 kronor extra i budgeten kan ge Knivsta en kulturskola. Pengarna ska användas till att anställa en person som kan starta upp en kulturskola till hösten 2008. Musikskoleverksamheten, som i dag köps från Uppsala, skulle då tas över i Knivstas regi. "Målet är att kulturskolan ska ha ett brett utbud och att instrumental musik ska komma fler till del", säger Camilla Westerbom (fp), ordförande i utbildningsnämnden. (Uppsala nya tidning)

Skolan i Härnösand hotad

Skolnämnden i Härnösand begär extraanslag på 14,5 miljoner kronor för 2008. "Om kommunstyrelsen och kommunfullmäktige inte beviljar mer pengar så återstår bara att lägga ner de sista frivilliga verksamheterna inom skolan", säger skolnämndens ordförande Ingrid Flodin (c). Det skulle innebära att Musik- och kulturskolan försvinner. Beslut tas i juni. (SR Västernorrland)

Lena Adelson Liljeroth. Foto: Pawel Flato

Satsning på kultur i skolan 2008

Regeringen vill satsa långsiktigt för att stärka barn- och ungdomskulturen. "Barns och ungas rätt till kultur är en viktig fråga för kulturpolitiken. Kultur är viktigt för utvecklingen. Därför är det extra roligt att regeringen enats om att till budgetpropositionen presentera en långsiktig strategi för barn- och ungdomskulturen som förenar kultur och utbildning" säger kulturminister Lena Adelson Liljeroth (m). Regeringen ska också fortsätta främja och stärka den kulturella mångfalden genom att förstärka området med 10 miljoner kronor årligen med start från 2008.

Rektor sa upp sig i protest

Torleif Ander, rektor på kulturskolan Garnalia i Lindsberg, har sagt upp sig i protest

mot sparkrav för skolan. Lindsbergs kommun måste spara tio miljoner kronor, och hälften av den besparingen ska göras på barn- och utbildningsförvaltningen där kulturskolan ingår. "Jag kan inte ta ansvar för en kulturskola som ständigt naggas i kanten." säger Torleif Ander. (Nerikes Allehanda)

Rekryteringsproblem i Piteå

Musikhögskolan i Piteå har problem att rekrytera studenter med blås- och stråkkompetens till sin musiklejarutbildning. Musikskolans chef, Ingemar Jernelöf, är orolig för framtiden. "Det kan bli oerhört problematiskt på längre sikt eftersom det blir svårt att förse kommunala Musikskolan med lärare på stråk- och blåsidan." Några problem med att genomföra höstens lärarutbildning på Musikhögskolan föreligger dock inte. (Piteå-Tidningen)

Monica Karsbrink Lövbom

Kulturskolan i Luleå räddad

40 tjänster inom skolan ska sparas in i Luleå. Bland de 40 finns tio lärare inom kulturskolan, det motsvarar en femtedel av skolans personal. "Det skulle innebära att vi inte klarar vårt uppdrag", säger rektor Monica Karsbrink Lövbom. Men nu griper kommunledningen in och ger barn- och utbildningsnämnden örönmärkta pengar för kulturskolan. Enligt preliminära beräkningar handlar det om fyra miljoner kronor per år för att slippa skära ned. (Norrbottnens-Kuriren)

Älvsbyn vill ha kulturskola

Älvsbyns nya livsmiljönämnd vill stärka kulturen i kommunen med 4,5 miljoner kronor mellan 2008 och 2010. "De här pengarna vill vi använda till att ta över musikskolan som hotas av nedläggning och göra om den till kulturskola genom att lägga till teater och dans", säger nämnsordförande Tommy Lindgren (s). (Piteå-Tidningen)

Musiken i skolan på ny mötesplats

Musik för ung publik/Showcase07 är namnet på en ny mötesplats för alla engagerade i musikens plats i skolan. 13-14 september äger premiärkonferensen rum i Dieselverkstaden i Nacka. "Musik är idag en viktig del av barns och ungdomars tillvaro och vi vill lyfta betydelsen av att skolan och musiklivet samverkar", säger Ulla Wiklund, utvecklingskonsulent på Rikskonserter, en av arrangörerna. Mer information: www.showcase07.se

Veckans kulturklipp på ny webbplats

Nyligen lanserades webbplatsen "Veckans kulturklipp". Där kan man hitta länkar till intressant och viktig kulturläsning från dagspress, tidskrifter, webbsidor med mera. Tanken är att man ska få tips om god och intressant läsning som finns tillgänglig på webben, helst med ett värde utöver det dagsaktuella. Se mer på www.veckanskulturklipp.se

Kajsa Hallhagen. Foto: Per B Adolphson.

Kreativa möten under Nordiska Musikdagar

Barn och ungdomar i Norrköping möter under våren tonsättare och musiker och skapar musik som presenteras under Nordiska Musikdagar 29/8-1/9. "Det är otroligt spännande att se vad som händer när unga människor samarbetar med verksamma konstnärer" säger projektledaren Kajsa Hallhagen. Kulturskolan i Norrköping anordnar en länsstudiedag under festivalen, dit även kulturskolor från resten av landet är välkomna. Läs mer på: www.nordiskamusikdagar.se För info om studiedagen, kontakta: kajsa@fst.se

Musikuppfinningsstävling

Till Nordiska Musikdagar i Norrköping finns möjlighet att skicka in musikuppfinnningar som kommer att läggas ut på festivalens hemsida. En jury av tonsättare och musiker från festivalen kommer att välja ut ett bidrag som får ett hedersomnämmande. För mer info kontakta tonsättare Daniel Hjorth: info@danielhjorth.com

Sex miljoner till Göteborg

Kulturskolorna i Göteborg ska bli bredare och nå fler barn och ungdomar, till exempel barn med funktionshinder. Det är målet med ett nytt utvecklingsstöd på sex miljoner kronor. Nycirkus, poetry slam, lajv, dans, ordkonst, form och design är exempel på ämnen som skolorna kan få bidrag till. Sommarkulturskolor, resor, uppvisningar och utbyten kan också ge utdelning. (Göteborgsposten)

Musikhögskolan i Malmö fyller 100

Musikhögskolan i Malmö firar stort under hela jubileumsåret. Bland annat görs särskilda satsningar på gruppen barn och ungdom inom förskola, grundskola, gymnasieskola, musik-/kulturskola samt folkhögskola med musikinriktning. En festlighet under året är konserter på stan och musikfestivalen på S:t Gertrud 14-20 maj där Musikhögskolans studenter och lärare bjuder på ett 50-tal konserter och föreställningar. Läs mer: www.mhm.lu.se

Besvikelse i Laxå

När musikskolan i Laxå läggs ner är tanken att studieförbunden ska ta över musikundervisningen. Men studieförbundet NBV, som undervisar i klassisk piano och fiol, har inte blivit inbjudet till något möte med Laxå kommun för att diskutera framtidens musikundervisning, vilket andra studieförbund har blivit. Skol- och kulturchef Conny Svensson säger att man inte bestämt sig för om de ska anlita ett eller flera studieförbund för musikundervisningen. (Sveriges Radio)

Världsmusikensembeln Oyna belönad

Tio stipendiater delade på 143 000 kronor ur Segerfonden, Stiftelsen Mats & Bibi Segers kulturfond för personer uppväxta eller verksamma i Södermanlands län. Bland de mest uppskattade stipendiaterna var världsmusikensembeln Oyna med elever från Eskilstuna kommunala musikskola. "Ungdomarna är värda all uppmärksamhet de kan få", säger gruppens ledare Pertti Kynkääniemi. Gruppen har beslutat sig för att göra en resa till det forna Jugoslavien för att lära sig mer om folkmusiken där. (Eskilstunakuriren)

Elna Carr, Malmö

Linn Persson, Ystad

Vinnare i Öresunds-Solist 2007

Elna Carr, Malmö, vann första pris, 10 000 kronor, vid årets final i Öresunds-Solist i gruppen 17-20 år. I den yngre gruppen, 12-16 år, gick andra pris, 5 000 kronor, till Linn Persson, Ystad. Elna Carr studerar violin och Linn Persson saxofon.

Barn skriver teater för barn

Just nu skriver sex mellanstadieklasser runt om i Göteborg texter som till hösten kommer att ligga till grund för en föreställning på Angereds Teater. Temat för skrivandet är resor och premiären äger rum i början av december. Klasserna besöker varandra och får inspiration till arbetet med skrivandet av poesi, resedagböcker eller dialoger om allt som hör resandet till. Till hösten sätts texterna samman till en föreställning med skådespelare och musiker från Angereds Teater och Angereds Kulturskolor. (Göteborgsposten)

Fristående kulturskola i Laholm

Rektorn vid kulturskolan i Laholm, Johan Hjert, har ansökt hos Skolverket om att få starta ett gymnasium med estet- och folkhälsoinriktning. Skolan är tänkt att ha tre inriktningar – dans, sång samt folkhälsa med badverksamhet. Enligt ansökan skulle skolan kunna ta emot 50 elever årligen och därmed ha plats för 150 elever från och med år tre. "Vi har ansökt om att få starta hösten 2008. Det här bygger på ett samarbete med Kulturskolan, Osbecksgymnasiet och Folkhälsocentrum" säger Johan Hjert. (Hallandsposten)

”Människan behöver konst för att må bra och utvecklas”

För de flesta unga är han mest känd som heavy metal-basist i HammerFall, en grupp som han nyligen lämnade. Men Magnus Rosén, årets SMoK-ambassadör, har många andra strängar på sin lyra – eller rättare sagt bas.

Visst ser han ut som en äkta hårdrockare, med skinnbrallor och sitt långa hår. Men många blir förvånade när han öppnar munnen.

– De förväntar sig att det är en annan typ av människa som ska börja prata, folk har förutfattade meningar och de blir lätt lite konfunderade.

Magnus är väldigt mjuk i tonläget, han svär inte och har inte en massa konstiga skrönor att berätta om karriären som rockmusiker. När han åker runt till skolor, företag och till konfirmander i kyrkor pratar han hellre om viktiga saker i livet.

– Jag pratar moral och etik, respekt och för-

ståelse för andra människor – och jag pratar antidrog. Jag har själv aldrig provat droger och jag tror att det är bra att kunna förespråka antidrog även om man själv inte varit nere i skiten. Ungdomar relaterar lätt till någon som är närmare deras egen situation. Naturligtvis spelar jag lite solobas också, och visar konsertklipp. Jag kan inte bara komma med pekpinna, det blir lite godis också.

SKRÄMMANDE DOKUSÅPOR

Magnus ser kulturen som en motsats till mammon och han är orolig över alla besparingar och

nedskärningar inom kulturområdet.

– Enligt mitt synsätt handlar kultur om att människor ska må bra och leva i harmoni med andra människors känslor och uttrycksformer. Ekonomi försvarar man med att siffrorna blir bättre – att människor ska må bra kommer i tredje hand. Det är en farlig utveckling att dra ned på kulturpengar, människan behöver konst för att må bra och utvecklas. Vi behöver annat än det vi blir matade med i media, som bara blir grundare och grundare för varje år.

Han tar dokusåpor som ett skrämmande exempel, där gäller det oftast att vara listig, egoistisk och kunna slå undan benen på sina medtävlare – då vinner man.

– Det är förödande om man som ung får sådana förebilder. Vi behöver en kraftig motsats till detta, och det är kulturen.

SKRIVER I KULTURSMOCKAN

Med sitt instrument som redskap deltar Magnus ofta i välgörenhetssammanhang och i aktioner mot våld, inte minst våld mot kvinnor. Han sitter också i styrelsen för Music Against Violence, som jobbar för ett fredligare samhälle med bra musik för alla.

Under året som SMoK-ambassadör vill han ta med sig Kultursmockans läsare på en resa. Det ska ske genom att Magnus själv skriver en spalt i tidningen där han berättar om sina projekt, och det är inte så lite.

Han ska sätta upp en solobasbalett på Göteborgsoperan, spela solobas med Kungliga Filharmonikerna i Stockholm, åka till Sydkorea med ett solobasprojekt och mycket annat. Två solop-lattor är på gång under året och dessutom har han dragit igång ytterligare ett hårdrocksprojekt – X-world 5, med medlemmar ur David Bowie band, King Diamond och HammerFall. Bandets debutplatta släpps snart över hela världen.

– Jag har en mycket spännande period framför mig, musikaliskt sett, och jag vill berätta vad jag gör under året. Läsarna ska få följa med mig i mitt liv som professionell musiker med allt vad det innebär, jag vill att de ska få en uppfattning om vart den här resan bär.

Magnus tar även emot brev med frågor och funderingar, som han kan svara på här i tidningen. Han är också tillgänglig för musikskolorna under året.

– Jag kommer gärna och gör work shops till ett reducerat pris.

Text och foto: Nils Ågren

Namn: Magnus Rosén.

Yrke: Musiker.

Ålder: 43 år.

Bor: Göteborg.

Familj: Singel.

Ser på tv: Nyheter, kulturnyheter.

Gör mig arg: Orättvisor och lögner.

Gör mig glad: Det är mycket, kärlek i alla dess former.

Bästa egenskap: Att försöka besegra rädslan.

Sämsta egenskap: Det är kanske upp till betraktaren att avgöra. Jag har inga tunga skelett i garderoben, men jag gillar bakelser.

Skriv till Magnus Rosén

Har du eller eleverna på din skola frågor till Magnus Rosén så kan ni skicka dem till: nils.agren@tidningen7.se eller dag.krafft@smok.se

Magnus svarar på era frågor här i Kultursmockan.

ANNONS- SIDA

***(Aurora
Chamber
Music)***